

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

آموزش قرآن

(اجرای آزمایشی)

پنجم دبستان

طبق مصوبه‌ی جلسات ۶۷۷ و ۸۴۴ شورای عالی آموزش و پرورش این کتاب توسط آموزگار پایه، طی ۳ جلسه در هفته تدریس می‌شود.

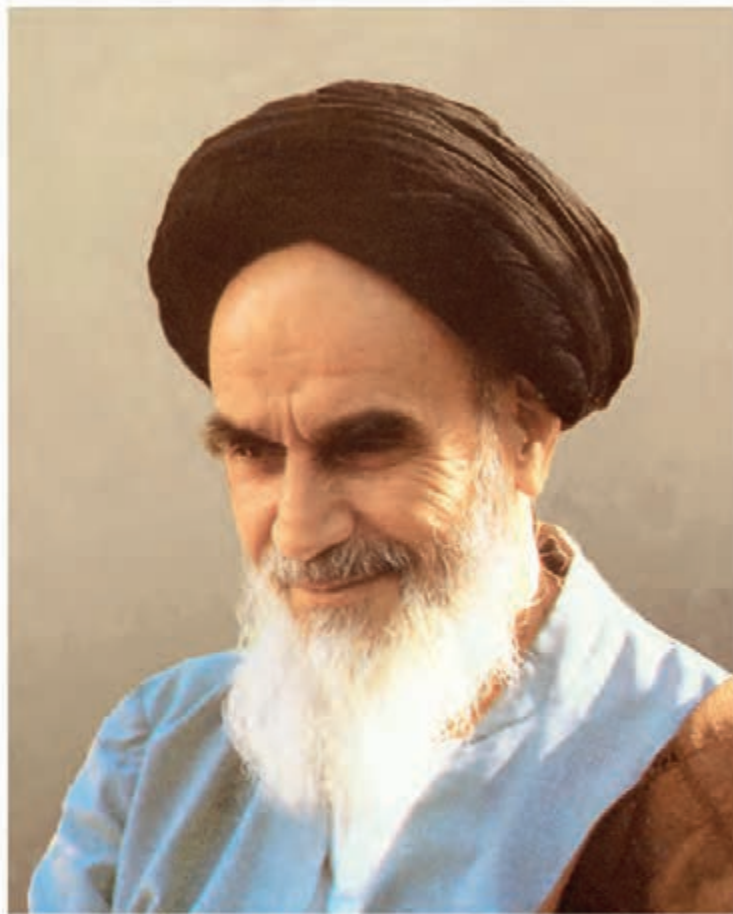
وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب:	آموزش قرآن (اجرای آزمایشی) - پنجم دبستان - ۵۰۱
پدیدآورنده:	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:	ابوالفضل انوشه‌پور، الهه ستوده، غلامعباس سرشورخراسانی، سیدمهدی سیف، رضا نباتی، مسعود وکیل، حمید محمدی، سعید خدائیان و حسن فلاح با همکاری: محمّد قدوسی (اعضای گروه تألیف) - طیبه حمزه‌بیگی (کارشناس آموزش دوره ابتدایی) - محمّدکاظم بهنیا (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری:	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی:	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - امیر نساجی (طراح گرافیک و طراح جلد) - نفیسه شهدادی و امیر نساجی (تصویرگران) - خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا) (عکس) - راحله زادفتح‌اله (صفحه‌آرا) - فاطمه باقری مهر، زهرا رشیدی‌مقدم، رعنا فرج‌زاده‌دروئی، زینت بهشتی‌شیرازی، حمید نایت کلاچاهی، فاطمه رئیس‌یان فیروزآباد (امور آماده‌سازی) - بر اساس مصحف مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران (رسم الخط صفحات قرآن کامل)
نشانی سازمان:	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
ناشر:	شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده‌ی آبعلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۱۱۱۵۵-۴۹۷۹
چاپخانه:	شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ:	چاپ سیزدهم ۱۴۰۱
برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.	

کلیدهای حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۹۶۴-۰۵-۱۷۶۷-۴ ISBN 964-05-1767-4

فرزندم!

قرآن، انسان را به اخلاق و خوبی دعوت می کند.

امام خمینی (قُدَس سِرُّهُ)

پیش گفتار

۱-۹

یادآوری
نماز در قرآن

خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی اسراء (۹-۱۶)

۱۰-۱۷

سوره‌ی قمر (۴۹-۵۵) و سوره‌ی الرحمن (۱-۱۴)، یادآوری وقف بر حرکات
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی اعراف (۱-۱۰)

۱۸-۲۵

سوره‌ی اعراف (۱۸۸-۱۹۵)، یادآوری وقف بر هر سه
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی اعراف (۱۹۶-۲۰۶)

۲۶-۳۵

سوره‌ی هود (۵۴-۶۱)، یادآوری وقف سه
قصه‌ی آیه‌ها، بشارت
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی هود (۶۳-۷۱)

۳۶-۴۳

سوره‌ی انعام (۱۵۲-۱۵۷)، التقاء ساکنین
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی انعام (۱۶۴-۱۵۸)

۴۴-۵۱

سوره‌ی مائده (۱ و ۲)، یادآوری حروف مقطعه
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی مائده (۳ و ۴)

۵۲-۶۱

سوره‌ی بقره (۲۵۷-۲۵۹)، یادآوری مدّ
قصّه‌ی آیه‌ها، خوابِ صد ساله
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی بقره (۲۶۴-۲۶۰)

۶۲-۶۹

سوره‌ی ابراهیم (۱-۶)، وقف بر گمراهی
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی ابراهیم (۱۲-۷)

۷۰-۷۷

سوره‌ی نحل (۸۹-۹۳)، یادآوری التّقاء ساکنین
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی نحل (۱۲۸-۱۲۰)

۷۸-۸۵

سوره‌ی انفال (۱-۸)، یادآوری مدّ
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی انفال (۱۶-۹)

۸۶-۹۵

سوره‌ی شعراء (۳۸-۵۲)، یادآوری وقف
قصّه‌ی آیه‌ها، عاقبت فرعون و فرعونیان
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی شعراء (۸۲-۶۰)

۹۶-۱۰۴

سوره‌ی انبیاء (۱-۱۰)
خواندن روزانه‌ی قرآن، سوره‌ی انبیاء (۲۳-۱۱)
دعای ختم قرآن

۱۰۵-۱۱۷

قرآن در تابستان، سوره‌های بروج، انفطار و انشقاق

۱۱۸-۱۲۱

فهرست کلمات ترجمه شده در کتاب‌های آموزش قرآن پایه‌های دوم تا پنجم ابتدایی

نام و نام خانوادگی :

نام کلاس :

نام مدرسه :

نام معلم :

نشانی مدرسه :

دانش آموزان عزیز

سعی کنیم همه‌ی کتاب‌های درسی خود، به ویژه کتاب آموزش قرآن را که حاوی آیات نورانی قرآن کریم است به خوبی نگهداری کرده و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشیم. هم‌چنین خوب است در زنگ قرآن، همیشه با وضو باشیم.

شایسته است این کتاب را در کتابخانه‌ی خود نگهداری کنید یا در پایان سال تحصیلی به مدرسه تحویل دهید.

همکاران عزیز و معلمان گرامی

این کتاب به وسیله‌ی کتاب گویا و یا رمزینه‌های سریع پاسخ تدریس می‌شود. استفاده از کتاب گویا یا رمزینه سریع پاسخ در خارج از کلاس با هماهنگی معلم درس قرآن نیز توصیه می‌شود؛ دانش آموزان عزیز می‌توانند با همکاری معلم محترم نسبت به تهیه‌ی فایل کتاب گویای آموزش قرآن پایه‌ی پنجم، از طریق کتابخانه مدرسه و یا شبکه ملی مدارس ایران (رشد) به نشانی Roshd.ir اقدام کنند.

پیش‌گفتار

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله :

همانا من در میان شما دو گوهر گران‌بها می‌گذارم؛ کتاب خدا و اهل‌بیتم؛
این دو هرگز از هم جدا نمی‌شوند تا نزد حوض کوثر، بر من وارد شوند.

مُسند احمد، ج ۲، ص ۱۴

پدر و مادر گرامی

با اهدای سلام و آرزوی توفیق و سلامتی برای شما خانواده‌ی محترم، خداوند را سپاس می‌گوییم که فرزند عزیزمان یک سال تحصیلی دیگر را با موفقیت پشت سر گذاشته است و اینک در پایه‌ی پنجم، در کنار سایر دروس، آموزش قرآن را ادامه می‌دهد. فرزند، هدیه و امانت الهی است که خداوند مسئولیت تربیت او را بر عهده‌ی پدر و مادر نهاده است و شما والدین محترم، قسمتی از این حق و مسئولیت خویش را در اختیار اولیای مدرسه قرار داده‌اید. همه‌ی ما باید با پذیرش امر خطیر تعلیم و تربیت فرزندمان، این بارِ امانت را به سلامت به سر منزل مقصود برسانیم تا ان‌شاءالله از این غنچه‌های بهشتی، باغ‌ها و بوستان‌های پرتراوتی که مظهر رحمت و خیر خداوند است، پدید آید.

قرآن کلام و پیام خدا، میزان حق و باطل، دستورالعمل زندگی و رحمت حق برای همه‌ی جهانیان است. آموزش و پرورش برنامه‌ای منظم تدوین کرده است تا همه‌ی دانش‌آموزان به یادگیری قرآن علاقه‌مند شوند و بتوانند در آینده قرآن را روان و زیبا بخوانند، به تدریج معنای کلام خداوند را درک کنند و با تلاوت روزانه‌ی آن، همیشه خود را در پناه هدایت خداوند قرار دهند. برنامه‌ی جدید آموزش قرآن با ویژگی‌های زیر، در صدد آن است که به لطف الهی زمینه‌ی انس دائمی دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورد.

۱- در این برنامه، جامعیت آموزش قرآن مورد نظر است؛ یعنی علاوه بر توانایی روخوانی و روان‌خوانی، به سایر جنبه‌های ضروری و پرجاذبه‌ی آن، مانند زیباخوانی، درک معنای آیات و آشنایی با داستان‌ها و معارف قرآنی نیز توجه می‌شود.

۲- کسب مهارت خواندن قرآن نیاز به استمرار، تکرار و تمرین دارد. از این رو، ساعات آموزش قرآن در طول هفته توزیع شده است، به نحوی که نباید قرآن فقط در یک روز هفته آموزش داده شود.

۳- به منظور ایجاد انس دانش‌آموزان با قرآن کریم، از داستان‌های زیبا و پرمعنای آن و هم‌چنین از عبارات کوتاه، زیبا و حکمت‌آمیز قرآن استفاده شده است.

۴- با استفاده از کتاب گویا یا رمزینه‌های سریع‌پاسخ دانش‌آموزان صوت زیبای قرآن را می‌شنوند و همراه کتاب گویا یا رمزینه‌های سریع‌پاسخ می‌خوانند. این امر بر جاذبیت و کیفیت آموزش می‌افزاید.

انتظار ما از شما اولیای گرامی

۱- همان‌طور که همه‌ی ما خواندن نماز و گرفتن روزه را به‌صورت عملی از پدر و مادر خود آموخته‌ایم، کودکان ما نیز خواندن قرآن و نماز را از ما می‌آموزند. از شما پدر و مادر عزیز انتظار می‌رود که با خواندن روزانه‌ی قرآن کریم، **الگوی شایسته‌ای** برای کودک خود باشید. آن‌ها باید احترام به قرآن و کوشش در راه آشنایی با آن را از ما بیاموزند و با مشاهده‌ی اخلاق و رفتار ما، درک کنند که همه‌ی ما خواهیم آن‌گونه باشیم که خدا دوست دارد. آن‌ها باید علاقه به قرآن، محبت به خدا، مهربانی به مردم و اخلاق و رفتار اسلامی را عملاً از بزرگ‌ترها بیاموزند.

۲- از فرزندتان بخواهید آن‌چه را از قرآن در مدرسه آموخته است برای شما بازگو کند. از او بخواهید آیات و عبارات قرآنی هر درس را از روی کتاب نشان دهد و به‌صورت روان و معمولی برای شما بخواند. دقت کنید، شما نباید آیات و عبارات قرآنی را برای او بخوانید تا او به تقلید از شما بخواند. آموزگار نیز آیات قرآن را برای دانش‌آموزان نمی‌خواند، بلکه خود دانش‌آموزان به کمک آن‌چه آموخته‌اند، می‌توانند عبارات قرآن را بخوانند. اگر فرزند شما در خواندن کلمات، اشتباهی داشت، از او بخواهید که دوباره آن را با دقت بخواند تا خود به اشتباهش پی‌برد و آن را اصلاح کند.

۳- در هر درس، یکی از عبارات زیبا، کوتاه و حکمت‌آمیز قرآن به‌نام پیام قرآنی آمده است. اگر فرزند شما به حفظ برخی از سوره‌ها و پیام‌های قرآنی علاقه‌مند است، او را به این کار تشویق کنید تا به تدریج آن‌ها را سرلوحه‌ی زندگی خویش قرار دهد. ضمناً این کار، او را برای شرکت در مسابقات قرآن نیز آماده می‌کند.

۴- از فرزندتان بخواهید داستان‌های کتاب را که برای ایجاد انس و علاقه‌ی بیش‌تر به قرآن و فهم و درک مفاهیم آن است، از روی کتاب برای شما بخواند و به کمک تصاویر برای شما تعریف کند. این کار علاوه بر آموزش قرآن، موجب تقویت مهارت‌های خواندن و گفتن در زبان فارسی نیز می‌شود.

۵- برخی از آیات دروس به‌طور نسبتاً ساده ترجمه شده است. این ترجمه‌ها برای مطالعه‌ی آزاد است و دانش‌آموزان موظف نیستند ترجمه‌ی این آیات و هم‌چنین مفاهیمی را که در بخش «کار در کلاس» هر درس آمده است، حفظ کنند و نباید در ارزش‌یابی پایانی از این‌گونه ترجمه‌ها و مفاهیم پرسش شود. بدیهی است در صورتی که فرزند شما به یادگیری این مطالب علاقه نشان داد، باری و تشویق او بسیار مفید است.

۶- آموزگار فرزندتان آمادگی دارد که تجارب و اطلاعات خود را برای توفیق هرچه بیش‌تر فرزندتان، با کمال افتخار در اختیار شما قرار دهد. شما نیز از میزان موفقیت فرزندتان جویا شوید.

۷- فرزندتان را به شرکت در جلسه‌ی قرآن مسجد محله‌ی خود تشویق و او را در این مسیر، همراهی کنید. به این امید که فرزند شما در آینده، انسانی با ایمان، بنده‌ی خالص خدا، خدمتگزار مردم و باقیات‌الصالحات برای همه‌ی ما باشد.

***

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم :

مُعَلِّمُ الْقُرْآنِ وَ مُتَعَلِّمُهُ يَسْتَعْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَوْثُ فِي الْبَحْرِ

همه‌ی موجودات عالم حتی ماهی در دریا، برای کسی که قرآن را یاد می‌دهد
و کسی که قرآن را یاد می‌گیرد، از خدا طلب آمرزش می‌کند.

مُستدرک الوسائل، ج ۴، ص ۲۳۵

همکار و آموزگار گرامی

با اهدای سلام و آرزوی توفیق و سلامتی برای شما همکار محترم، به منظور موفقیت هرچه بیش‌تر در آموزش قرآن، توجه شما را به برخی نکات مهم جلب می‌نمایم. هر چند تفصیل این مطالب در کتاب راهنمای معلم ارائه می‌شود، ولی امید است در این جا بیان مختصر این نکات، مفید باشد.

بیش از انجام هر کاری بر خدا توکل کنید و به لطف و رحمت او امیدوار باشید و بدانید هر کس که در راه خدا تلاش کند قطعاً خدا او را راهنمایی می‌کند و همیشه پشتیبان نیکوکاران است.

مهم‌ترین مسائل مربوط به آموزش این کتاب به شرح زیر است. توجه و عمل به این امور، ضامن موفقیت بیش‌تر شماست.

مراحل تدریس

برای تدریس، تمرین و پژوهش هر درس، سه یا چهار جلسه در نظر گرفته شده است. از این رو، هر درس را طبق بودجه‌بندی پیش‌بینی شده طی مراحل زیر آموزش دهید.

جلسه‌ی اول

روخوانی و قرائت

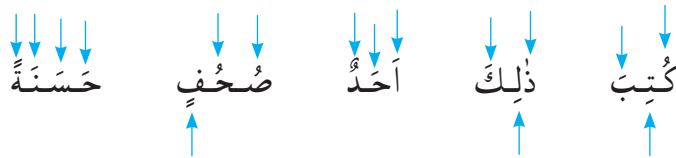
۱- پیش‌خوانی: از دانش‌آموزان هر میز بخواهید در ظرف چند دقیقه آیات درس را به آرامی برای یکدیگر بخوانند.

۲- روخوانی آیات درس: هر دانش‌آموز یک سطر از آیات درس را می‌خواند، اگر دانش‌آموزی اشتباه خواند، بلافاصله اشتباه او را تصحیح نمی‌کنیم؛ بلکه فرصت می‌دهیم تا خود، اشکال خویش را رفع کند.

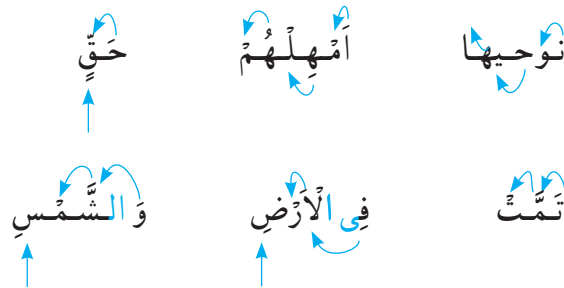
در این مرحله هر دانش‌آموز با توجه به توانایی خود، آیات را با قرائت یا به صورت ساده و شمرده می‌خواند. در این قسمت آنچه اهمیت دارد، آشنایی دانش‌آموزان با آیات درس و تلاش برای خواندن آن‌هاست. سعی شود در این قسمت، هر دانش‌آموز یک سطر از آیات را بخواند.

رفع اشکالات روخوانی: در صورتی که تعدادی از دانش‌آموزان در خواندن برخی از کلمه‌ها و ترکیب‌ها مشکل داشتند، این گونه کلمات یا ترکیب‌ها را روی تخته بنویسید و با نشان دادن صحیح حروف و حرکات از دانش‌آموزان بخواهید، آن کلمه را به صورت دسته‌جمعی و بخش‌بخش بخوانند تا در خواندن آن‌ها تسلط لازم را پیدا کنند. شیوه‌ی صحیح اشاره کردن به بخش‌ها به شرح زیر است:

اشاره‌ی ثابت: اشاره‌ی ثابت به صداها‌ی کوتاه، الف کوچک و تنوین، مانند:

اشاره‌ی متحرک: اشاره به صداها‌ی کشیده، حرف ساکن و تشدید که دست مطابق فلش‌ها حرکت می‌کند، مانند:

توجه کنید فلش‌ها محل و شیوه‌ی اشاره کردن را نشان می‌دهد و نباید هنگام تدریس این فلش‌ها کشیده شود. برای کسب اطلاعات بیشتر در این مورد، می‌توانید به پیش‌گفتار کتاب آموزش قرآن پایه‌ی اول ابتدایی مراجعه کنید.

۳- پخش قرائت، استماع و جمع خوانی: آموزگار در صورت در اختیار داشتن امکانات لازم، قرائت آیات درس را پخش می‌کند و از دانش‌آموزان می‌خواهد همراه با آن بخوانند. دانش‌آموزان همراه قرائت الگو، متن آیات را نشان می‌دهند و خط می‌برند، به این ترتیب گوش دانش‌آموز آیات را می‌شنود، چشم او آیات را می‌بیند و زبان او آیات را تلفظ می‌کند.

تذکر ۱: آموزگار باید هنگام پخش قرائت، برخط بردن و خواندن دانش‌آموزان نظارت کند.

تذکر ۲: بهتر است از دانش‌آموزان بخواهید که در زمان هم‌خوانی با قرائت الگو، صدای خود را خیلی بلند نکنند تا بتوانند صدای آن را خوب بشنوند.

۴- فرد خوانی قرائت آیات درس: از دانش‌آموزان بخواهید هر کدام یک سطر را به صورت انفرادی بخوانند. آن‌ها را تشویق کنید مانند قرائت الگو بخوانند، ولی بر آن‌ها سخت نگیرید؛ دانش‌آموزی که آیات را به صورت معمولی می‌خواند نیز مورد تشویق قرار می‌گیرد. چنانچه برخی از دانش‌آموزان در خواندن برخی کلمات، مشکل داشتند به شیوه‌ی رفع اشکالات روخوانی عمل کنید.

جلسه‌ی دوم

الف - بخش قرائت، استماع و جمع‌خوانی: دانش‌آموزان، در صورت امکان قرائت آیات درس را از کتاب گویا یا رمزینه‌های سریع پاسخ گوش می‌کنند و با نشان دادن خط همراه با آن می‌خوانند. آموزگار توجه دانش‌آموزان را به رعایت قاعده‌ی درس، جلب می‌کند.

نکته: زیر برخی از کلمه‌ها و ترکیب‌ها خط کشیده شده است. بسیاری از این کلمات در فارسی و قرآن به یک معنا هستند و یا دانش‌آموزان با این کلمات آشنایی اجمالی دارند. معنای آن‌ها را از دانش‌آموزان پرسید؛ این بخش امتیاز منفی ندارد.

ب - خواندن عبارات جدید قرآنی: در جلسه‌ی دوم هر درس، تعدادی از عبارات قرآنی آمده است که معمولاً در آن‌ها به یک قاعده‌ی روخوانی تأکید شده است. دانش‌آموزان، این عبارات را با رعایت قاعده‌ی موردنظر می‌خوانند. این عبارات ترجمه شده است تا دانش‌آموزان ضمن آشنایی با مفاهیم اولیه‌ی قرآنی برای انجام فعالیت «کار در کلاس» نیز آماده شوند.

تذکر مهم: دانش‌آموزان موظف به حفظ ترجمه‌ی عبارات قرآنی و هم‌چنین مفاهیم کار در کلاس نیستند. این موارد را در ارزش‌یابی مستمر و پایانی در نظر نگیرید، ولی می‌توانید از دانش‌آموزانی که در این زمینه علاقه و توانایی بیش‌تری نشان می‌دهند به شیوه‌ای مناسب تقدیر کنید.

ج - کار در کلاس: به منظور ایجاد علاقه‌ی بیش‌تر دانش‌آموزان به قرآن و فراهم آوردن زمینه‌ی درک و فهم تدریجی عبارات ساده و کوتاه قرآن، در هر درس بخشی به عنوان «کار در کلاس» در نظر گرفته شده است. این بخش به روش یادگیری مشارکتی و به صورت گروهی توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود. ایشان در کلاس ابتدا هر تمرین را در کتاب خود انجام می‌دهند. آن‌گاه معلم پاسخ هر سطر را از یک گروه می‌پرسد؛ اگر پاسخ نادرست بود، گروه دیگر جواب می‌دهد تا به‌طور غیرمستقیم دانش‌آموزان به نادرستی پاسخ اول پی ببرند. انجام تمرین‌های «کار در کلاس» الزامی است، ولی فراگیری مطالب این بخش توسط دانش‌آموزان می‌تواند به‌عنوان فعالیت‌های آزاد خارج از کلاس در ارزش‌یابی مستمر دانش‌آموزان منظور شود؛ و عدم یادگیری آن‌ها نباید در ارزش‌یابی مستمر و پایانی منجر به کسر نمره‌ای از دانش‌آموزان گردد.

نکته: برخی از عبارات و آیات برای حفظ توصیه شده‌اند. دانش‌آموزان را به حفظ این بخش‌ها تشویق کنید. از این بخش ارزش‌یابی پایانی به عمل نمی‌آید، بلکه صرفاً رتبه یا امتیاز تشویقی دارد.

جلسه‌ی سوم

الف - خواندن از روی قرآن کامل

به منظور آشنایی بیش‌تر دانش‌آموزان با قرآن کامل، احساس توانایی و اعتماد به‌نفس در خواندن آن و تحقق هدف آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی، جلسه‌ی سوم هر درس، به آوردن قرآن کامل به کلاس و خواندن از روی آن اختصاص یافته است. این تمرین طی مراحل زیر انجام می‌شود.

۱- پس از آوردن قرآن کامل، هر میز حداقل یک جلد قرآن در اختیار داشته باشد.

۲- یک صفحه از قرآن کریم را به‌طور تصادفی انتخاب کنید.

۳- دانش‌آموزان هر میز در ظرف چند دقیقه، آیات صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند.

۴- چند نفر از دانش‌آموزان داوطلب، هر کدام یک سطر از آن صفحه را قرائت کنند. ضمن بیان موفقیت نسبی دانش‌آموزان، آن‌ها را به قرائت در منزل تشویق کنید.

هم‌چنین به منظور تقویت علاقه‌ی دانش‌آموزان به انس با قرآن کریم، تصاویری از دانش‌آموزان مسلمان سایر کشورها در حال فراگیری قرآن آورده شده است.

ب- پیام قرآنی

هدف از ارائه‌ی پیام‌های قرآنی، کسب مهارت تفکر در آیات قرآن کریم است. از دانش‌آموزان بخواهید که پس از خواندن آیه و ترجمه‌ی پیام، درباره‌ی مفهوم آن به کمک تصاویر یا پرسش‌هایی که در کتاب آمده است، به صورت گروه‌های دو یا سه نفره با یک‌دیگر گفت‌وگو و مشورت کنند؛ سپس نظر خود را درباره‌ی پیام و مصادیق آن در زندگی فردی، برای کلاس بیان نمایند.

از دانش‌آموزان بخواهید که عبارت پیام قرآنی را در آیات درس بیابند و از روی آن بخوانند.

تبصره: می‌توانید دانش‌آموزان را تشویق کنید تا درباره‌ی پیام قرآنی، به صورت گروهی یا فردی کارهای هنری مانند نقاشی، خوشنویسی و... انجام دهند.

گاهی پیام قرآنی، دارای کلمات و ترکیباتی است که باید معنا شود. از دانش‌آموزان می‌خواهیم که با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس و پیام قرآنی، معنای کلمات یا عباراتی را که مشخص شده است، پیدا کنند. در صورتی که این کلمات، هم‌خانواده‌ی آشنا و رایج در زبان فارسی دارند، از دانش‌آموزان بخواهید آن‌ها را بیان کنند. این کار هم شوق‌انگیز است و هم موجب افزایش توانایی دانش‌آموزان در درک معنای لغات مشترک قرآنی و فارسی می‌شود.

پیشنهاد: خوب است دانش‌آموزان در شروع زنگ اول، هم‌زمان با ورود معلم به کلاس، پیام قرآنی را به صورت دسته‌جمعی بخوانند.

ج- داستان

داستان را به شیوه‌ی قصه‌گویی و به زبان ساده، به کمک تصاویر برای دانش‌آموزان تعریف کنید و از بیان مطالب زائد و غیرمستند بپرهیزید. در صورت وجود وقت از دانش‌آموزان بخواهید که هر یک چند سطر از داستان را از روی کتاب بخوانند.

تذکر: معلم در پایان جلسه‌ی سوم، دانش‌آموزان را به انجام تمرینات انس با قرآن در خانه و خواندن روزانه‌ی قرآن کریم توصیه می‌کند.

جلسه‌ی چهارم

انس با قرآن در خانه: در پایان هر درس برای تقویت مهارت روخوانی قرآن، تمرین‌هایی به‌عنوان تکلیف خانه داده شده است.

قطره اما دریا: پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌واتمه‌ی معصومین علیهم‌السلام در طول عمر پربرکت خود همواره با قرآن کریم انس داشته و مسلمانان را نیز بر این امر سفارش کرده‌اند. نقش‌الگویی ایشان از یک‌سو و احادیث و روایات فراوان درباره‌ی انس با قرآن کریم از سوی دیگر، می‌تواند به‌عنوان یک روش تأثیرگذار در آموزش قرآن، زمینه‌ی مناسبی را برای تحقق اهداف موردنظر فراهم کند. دانش‌آموزان در جلسه‌ی انس با قرآن، حدیث را می‌خوانند و با کمک معلم خود درباره‌ی آن با یک‌دیگر گفت‌وگو می‌کنند.

برای بهره‌گیری بیشتر از بخش انس با قرآن در خانه، توجه به نکات زیر ضروری است.

- ۱- این بخش، تکلیف دانش‌آموزان است و باید آموزگار بر انجام آن توسط دانش‌آموزان، نظارت داشته باشد. بدیهی است این نظارت باید همراه با تشویق بوده تا ضمن کنترل تکلیف دانش‌آموزان از برخی سخت‌گیری‌های رایج به دور باشد.
  - ۲- تمرین‌های این بخش، تقویت مهارت روخوانی و انس با قرآن در خانه را بر عهده دارد و نباید در آزمون‌های کلاسی استفاده شود.
  - ۳- پس از بازبینی تکلیف، از دانش‌آموزان بخواهید تا تمرین‌ها را پاسخ دهند و پاسخ آن‌ها را تصحیح و تکمیل کنید.
  - ۴- این بخش، معمولاً از سه یا چهار تمرین تشکیل شده است. در تمرین اول، روخوانی آیات درس مورد نظر است. در تمرین دوم و سوم بر برخی از قواعد روخوانی به‌ویژه اتصالات تأکید می‌شود و در تمرین آخر، روخوانی آیات درس همراه با بخشی از آیات دیگر در حد یک یا دو صفحه از قرآن کامل آمده است. دانش‌آموزان این صفحه‌ی قرآنی را به میزانی که در وقت مقرر مقدور است، تمرین می‌کنند و در کلاس می‌خوانند. این کار جرأت آن‌ها را در مراجعه به قرآن کامل افزایش می‌دهد و دانش‌آموزان باور می‌کنند که تلاش چندساله آن‌ها به توانایی خواندن قرآن منجر شده است.
- تذکر:** هرچند که انجام تمرین با خط قرآن کامل در محدوده‌ی وقت مقرر مفید است و دانش‌آموزانی که در خواندن این آیات توانا هستند، تشویق می‌شوند و امتیاز می‌گیرند ولی از کسانی که این توانایی را ندارند، نه در ارزش‌یابی مستمر و نه در ارزش‌یابی پایانی هیچ نمره‌ای کسر نمی‌شود.

درس آخر (قرآن در تابستان) این بخش، تنها برای فصل تابستان نیست، بلکه در طول سال تحصیلی نیز با هدف تعمیق مهارت روان‌خوانی (حفظ اجمالی) قرآن کریم به آن مراجعه می‌شود. علاوه بر آن هر یک از صفحات بخش قرآن در تابستان برای یک هفته در نظر گرفته شده است، هر دانش‌آموز می‌تواند ضمن تلاوت این صفحه، از کتاب گویا و یا رمزینه‌های سریع‌پاسخ نیز برای انس بیشتر با قرآن کریم استفاده کند.

پرسش و ارزش‌یابی

- به منظور سنجش پیشرفت دانش‌آموزان و تشخیص میزان توفیق آموزگار در تدریس، انجام مراحل زیر ضروری است.
- ۱- در جلسه‌ی بعد از تدریس، با توجه به میزان وقت موجود، هر دانش‌آموز یک یا دو سطر از آیات درس را می‌خواند. بدین ترتیب هم روخوانی آیات درس مرور و تمرین می‌شود و هم ارزش‌یابی مستمر به‌عمل می‌آید.
  - ۲- چند دانش‌آموز پیام قرآنی را می‌خوانند و مفهوم آن را به زبان ساده توضیح می‌دهند.
  - ۳- تکلیف «انس با قرآن در خانه» بازدید و بررسی می‌شود و نتیجه‌ی آن در ارزش‌یابی مستمر منظور می‌گردد.

اهداف مورد انتظار

هر چند تقویت علاقه‌ی دانش‌آموزان به خواندن روزانه‌ی قرآن کریم و یادگیری آن، مهم‌ترین هدف درس قرآن است و به همین منظور محتوای آموزش از تنوع برخوردار است، ولی انتظار می‌رود دانش‌آموزان در پایان سال تحصیلی، به‌طور خاص به توانایی‌های زیر دست یابند.

- ۱- آیات جلسه‌ی اول هر درس را به‌صورت روان و معمولی بخوانند.
- ۲- آیات و عبارات قرآنی کتاب درسی و مصحف آموزشی را به‌صورت صحیح و شمرده بخوانند.
- ۳- عبارات پیام قرآنی و ترجمه‌ی آن را از روی کتاب بخوانند و بتوانند مفهوم آن را به زبان ساده توضیح دهند یا برخی از مصادیق آن را بیان کنند.

هر دانش‌آموز با توانایی‌های فوق، حداکثر رتبه را کسب می‌کند. بدیهی است بسیاری از دانش‌آموزان بیش از این حد توفیق خواهند داشت. تفصیل این بخش نیز در کتاب راهنمای معلم آمده است.

تذکر مهم

به منظور تقویت انس دانش‌آموزان با قرآن کریم، آیات دروس برای دانش‌آموزان ترجمه شده است. از آن‌جا که دانش‌آموزان موظف به حفظ ترجمه‌ی کلمات و عبارات بخش کار در کلاس نیستند، این موارد را در ارزش‌یابی پایانی در نظر نگیرید. می‌توانید از دانش‌آموزانی که در این زمینه علاقه و توانایی بیش‌تری از خود نشان می‌دهند، به شیوه مناسب تشویق و تقدیر کنید و برای آن‌ها در ارزش‌یابی مستمر، نمره و امتیاز خاصی قائل شوید.

چند توصیه

- ۱- تشویق دانش‌آموزان به خواندن روزانه‌ی قرآن کریم، خواندن آیات دروس شبیه کتاب گویا یا رمزینه‌های سریع پاسخ، حفظ پیام‌های قرآنی و برخی از آیات دروس در صورتی که بدون اجبار باشد، مناسب و ارزشمند است.
- ۲- در صورت امکان، فایل کتاب گویا را تکثیر کرده و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید.
- ۳- دانش‌آموزان را به فعالیت‌های جذاب خارج از کلاس تشویق کنید مانند: خواندن آیات درس در خانه در حضور والدین حتی‌الامکان هر روز به مدت چند دقیقه، گوش کردن نوار آموزشی در خانه، انجام فعالیت‌های هنری و ذوقی درباره‌ی پیام‌های قرآنی، شرکت در مسابقات و حضور در مجالس قرآنی (دارالقرآن، مساجد و هیئت‌های مذهبی) و استفاده از برنامه‌های رادیو قرآن و شبکه قرآن و معارف سیما و...
- ۴- توجه داشته باشید دانش‌آموزان باید تمام فعالیت‌های قرآنی به‌ویژه فعالیت‌های فوق برنامه را با رغبت و علاقه و بدون اکراه و اجبار و به دور از رقابت‌های ناسالم انجام دهند.

آموزگاران و کارشناسان محترم، والدین گرامی و دانش‌آموزان عزیز می‌توانند برای هرگونه اظهار نظر و ارائه‌ی پیشنهاد در اصلاح و تکمیل برنامه‌ی درسی و کتاب‌های آموزش قرآن با گروه قرآن به نشانی زیر تماس بگیرند.
پیشاپیش از همکاری و تلاش همه‌ی عزیزان سپاس‌گزاری می‌شود.

<http://quran-dept.talif.sch.ir>
quran-dept@talif.sch.ir

درگاه (وبسایت)
رایانامه (ایمیل)

یادآوری

فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ

به وسیله ی قرآن یادآوری کن

سوره ی ق، آیه ی ۴۵

دانش آموزان عزیز! ورود شما را به کلاس پنجم تبریک می گوئیم. امید است امسال نیز با توکل بر خدا و با تلاش بیشتر، قرآن کریم را بهتر بیاموزید. به یاد داشته باشید، خواندن روزانه ی قرآن کریم، کلید اصلی انس دائمی شما با قرآن است.

در این جلسه برای یادآوری آموخته های قبلی، تمرین های زیر را انجام دهید.

تمرین اول سوره ها، پیام های قرآنی و احادیثی را که در تابستان آموخته اید، برای هم کلاسی های خود بخوانید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را با دقت در حرکات و علائم بخوانید.

- ۱- وَ هَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ
انعام ۱۵۵
- ۲- إِنْ أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ
دُخان ۳
- ۳- لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا
حشر ۲۱
- ۴- يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ
بقره ۱۲۱

با دقت در حروف ناخوانا، این عبارات قرآنی را بخوانید.

- یاء زیر الف کوچک (ی):

۱- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٍ
۲- فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ

- یاء بعد از تنوین فتحه (ئ):

۱- هَذَا هُدًى
۲- إِلَيَّ أَجَلٍ مُّسَمًّى

- واو پایه‌ی همزه (و):

۱- كِتَابًا نَقَرُوهُ
۲- لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ

- یاء پایه‌ی همزه (ئ):

۱- نَبِيِّ عِبَادِي
۲- وَمَا أْبْرَأُ نَفْسِي

- الف بعد از واو آخر (وا):

۱- الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا
۲- لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ

این عبارات قرآنی را بخوانید و اتصالات را با فلش نشان دهید.

۱- أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ

نساء ۸۲

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آوْتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا

نساء ۴۷

۳- وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا

فُرْقَان ۳۰

دانش آموزان عزیز! برای آشنایی بیش تر شما با قرآن کریم، برخی از آیات کتاب درسی به صورت ساده ترجمه شده است. این ترجمه‌ها برای مطالعه‌ی آزاد است و نیازی به حفظ آن‌ها نیست.

نماز در قرآن

این آیات را با نشان دادن خط بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان

۲- اَلَمْ اَلَمْ ۱ تِلْكَ اَیٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِیْمِ ۲

الفلام میم * این آیات کتاب حکمت آموز است،

هُدٰی وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِیْنَ ۳

هدایت و رحمتی برای نیکوکاران؛

۳- اَلَّذِیْنَ یُقِیْمُوْنَ الصَّلٰةَ وَیُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ

کسانی که برپایمی‌دارند نماز را و می‌پردازند زکات را

وَ هُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ یُوقِنُوْنَ ۴

وایشان به آخرت یقین دارند.

لقمان ۱ تا ۴

۴- اَلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَ تَطْمَیْنُ قُلُوْبُهُمْ بِذِکْرِ اللّٰهِ

(آنان که به خدا توجه دارند) کسانی هستند که ایمان آورده‌اند و دل‌هایشان با یاد خدا آرام و مطمئن است؛

اَلَا بِذِکْرِ اللّٰهِ تَطْمَیْنُ الْقُلُوْبُ ۲۸

آری فقط با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد.

رعد ۲۸

حفظ قرآن

آخرین عبارت قرآنی این صفحه را از حفظ بخوانید.

دانش آموزان عزیز! تمرین های «کار در کلاس» را به کمک هم کلاسی خود و با استفاده از ترجمه ی آیات درس و دانسته های قبلی خود پاسخ دهید. در صورت نیاز می توانید به فهرست کلمات پایان کتاب نیز مراجعه کنید.

تمرین اول

- ۱- مُحْسِنِينَ : مؤمنان نیکوکاران
- ۲- أَقِيمُوا : برپا دارید بپردازید
- ۳- آتُوا : برپا دارید بپردازید
- ۴- أَطِيعُوا : اطاعت کنید اطاعت کردند

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه ی آن ها را کامل کنید و یکی از عبارت ها را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

- ۱- وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ^{۵۷} و ... و ... ی برای مؤمنان ^{یونس ۵۷}
- ۲- وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ^{۱۹۵} و نیکی کنید، قطعاً ... دوست دارد ... را ^{بقره ۱۹۵}
- ۳- فَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ^{۷۸} پس ... را و ... را؛ ^{حج ۷۸}
- ۴- وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ* ^۱ و ... را و ... او را. ^{انفال ۱}

* رَسُولُهُ = رَسُول + ه : پیامبر او

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید*؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش قرآن در تابستان همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

مراحل استفاده از قرآن کامل در کلاس درس ۱

* اگر قرآن به تعداد کافی در مدرسه موجود نیست، از دانش‌آموزان بخواهید در صورت امکان از خانه، قرآن بیاورند.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ
این قرآن به درست‌ترین راه و روش، هدایت می‌کند.

سوره‌ی اسراء، آیه‌ی ۹

فعالیت

- ۱- یکی از نام‌های قرآن «نور» است. به نظر شما چرا خداوند، قرآن را «نور» نامیده است؟
- ۲- درباره‌ی پیام قرآنی درس با دوستان خود گفت‌وگو کنید.
- ۳- پیام قرآنی درس را از قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول آیات جلسه ی دوم را برای اعضای خانواده ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را از طریق رمزیننه های سریع پاسخ و یا با کتاب گویا تمرین کرده و هنگام خواندن آن ها، به ترجمه ی آیات نیز دقت کنید.

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حروف ناخوانا خط بکشید.

الرحمن ۲۲

۱- يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ

دُخَانُ ۴۱

۲- يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا

أعراف ۲۰۴

۳- وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ

حَجَّ ۷۷

۴- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ

در عبارات تمرین فوق، حرکت قبل از حروف ناخوانا را به ساکن یا تشدید بعد از آن‌ها،

مانند نمونه با فلش وصل کنید.

حفظ قرآن

عبارت سوم را از حفظ بخوانید.

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۹ تا ۱۶ سوره‌ی **إسراء** را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

۱ اِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ اَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ
 ۲ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنْ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
 ۳ وَاَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا
 ۴ اَلِيمًا ﴿١٠﴾ وَيَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ
 ۵ وَكَانَ الْاِنْسَانُ عَاجُولًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتٍ
 ۶ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
 ۷ لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ
 ۸ وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ اِنْسَانٍ
 ۹ اَلَزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 ۱٠ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿١٣﴾ اِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى
 ۱١ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾ مَنْ اِهْتَدَى فَاِنَّمَا
 ۱٢ يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا
 ۱٣ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ
 ۱٤ نَبْعَثَ رَسُوْلًا ﴿١٥﴾ وَاِذَا اَرَدْنَا اَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً اَمْرًا نُمَتِّرُهَا
 ۱٥ فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾

آیات ۴۹ تا ۵۵ سوره قمر و آیات ۱ تا ۱۴ سوره الرحمن را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک دیگر بخوانید.

سوره قمر

۱ اِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ
 ۲ كَلِمَةٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ
 ۳ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾
 ۴ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ ﴿٥٣﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ
 ۵ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

سوره الرحمن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۶ الرَّحْمَنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾
 ۷ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾ وَالنَّجْمُ
 ۸ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾ وَالسَّمَاءُ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ
 ۹ ﴿٧﴾ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ
 ۱۰ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾ وَالْأَرْضُ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿١٠﴾
 ۱۱ فِيهَا فَافِكَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾ وَالْحَبُّ
 ۱۲ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 ۱۳ تُكذَّبَانِ ﴿١٣﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾

آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و به صورت جمله به جمله بخوانید.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید. دقت کنید در هنگام وقف، حرکات **ـِ** و **ـٍ** در آخر کلمات خوانده نمی‌شود.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید، در آخر هر سطر وقف کنید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه نمایید.

۱- قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ

بگو او (خدا) بخشنده است.

تذکره ۲۹

۲- هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا

او کسی است که آفرید برای شما همه‌ی آنچه در زمین است.

بقره ۲۹

۳- وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ

و در خدمت شما قرار داد شب و روز و خورشید و ماه را

نحل ۱۲

۴- إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ

هنگامی که گفت پروردگارت به فرشتگان که من آفریننده‌ی بشری هستم از گِل

ص ۷۱

دانش آموزان عزیز! تمرین های «کار در کلاس» را به کمک هم کلاسی خود و با استفاده از ترجمه ی آیات درس و دانسته های قبلی خود پاسخ دهید. در صورت نیاز می توانید به فهرست کلمات پایان کتاب نیز مراجعه کنید.

تمرین اول با دقت در کار در ترجمه ی آیات صفحه ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- الرَّحْمَنُ : بخشنده پروردگار
- ۲- رَبِّ : خدای بخشنده پروردگار
- ۳- خَلَقَ : آفرید آفریننده
- ۴- خَالِقِ : آفرید آفریننده
- ۵- اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ : روز و شب شب و روز
- ۶- وَالشَّمْسِ وَالْقَمَرِ : و خورشید و ماه و ماه و خورشید

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه ی آنها را کامل کنید.

- ۱- وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ و قطعاً ... شما ... است. طه ۹۰
- ۲- قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ بگو ... هر چیز است. زعد ۱۶
- ۳- وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ و او(خدا) کسی است که ... و ... و ... و ... را. انباء ۳۳

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یکدیگر می خوانند. آن گاه هر دانش آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می خواند. همچنین می توانید از بخش **قرآن در تابستان** این کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

ادامه ی مراحل استفاده از قرآن کامل در کلاس درس

الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ
خدای بخشنده، قرآن را به ما یاد داد.

سوره‌ی الرحمن، آیه‌های ۱ و ۲

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت و گو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

قطره اما دریا

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله:

خانه‌های خود را

با خواندن نماز و قرآن،

نورانی کنید.*

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا یا رمزینه‌های سریع پاسخ تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* كَنْزُ الْعَمَلِ، ج ۱۵، ص ۳۹۲

این عبارات قرآنی را بخوانید و در آخر هر سطر وقف کنید.

أنعام ۱۰۲

۱- خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ

نوح ۳

۲- أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا

حُجرات ۱۳

۳- إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقَاكُمْ

إسراء ۷۰

۴- وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

در عبارات تمرین بالا، حرکت قبل از حروف ناخوانا را به ساکن یا تشدید بعد از

آن‌ها، با فلش وصل کنید.

حفظ قرآن

یکی از عبارت‌های بالا را از حفظ بخوانید.

خواندن روزانه قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۱ تا ۱۰ سوره‌ی اعراف را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورہی أعراف

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الْمَصَّ ۱ كِتٰبٌ اُنزِلَ اِلَیْكَ فَلَا یَكُنْ فِی صَدْرِكَ
حَرْجٌ مِنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرٌ لِّلْمُؤْمِنِیْنَ ۲
اَتَّبِعُوا مَا اُنزِلَ اِلَیْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا
مِنْ دُوْنِهٖ اَوْلِیَاءَ ۳ قَلِیْلًا مَا تَذَكَّرُوْنَ ۴
وَكَمِ مِنْ قَرْیَةٍ اَهْلَكْنٰهَا فَجَآءَهَا بِاَسْنَا
بِیَاتًا اَوْ هُمْ قَائِلُوْنَ ۵ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ
اِذْ جَآءَهُمْ بِاَسْنَا اِلَّا اَنْ قَالُوْا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِیْنَ ۶
فَلَنَسَعَنَّ الَّذِیْنَ اُرْسِلَ اِلَیْهِمْ وَلَنَسَعَنَّ الْمُرْسَلِیْنَ ۷
فَلَنَقْصِرَنَّ عَلَیْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غٰثِبِیْنَ ۸
وَالْوِزْنَ یَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ۹ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِیْنُهُ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۱۰ وَ مَنْ خَفَّتْ مَوَازِیْنُهُ
فَاُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ خَسِرُوْا اَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوْا بِآیٰتِنَا
یَظْلِمُوْنَ ۱۱ وَ لَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِی الْاَرْضِ
وَ جَعَلْنَا لَكُمْ فِیْهَا مَعٰیشَ ۱۲ قَلِیْلًا مَا تَشْكُرُوْنَ ۱۳

سوره‌ی اعراف

۱ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ
 ۲ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ
 ۳ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۸۸﴾ هُوَ الَّذِي
 ۴ خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا
 ۵ فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا حَمَلَتْ حَمَلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ
 ۶ دَعَا اللَّهَ رَبَّهَا لِنِ ائْتِيَتْهَا بَاطِنًا فَمِنْ بَيْنِ يَدَيْهَا ﴿۱۸۹﴾
 ۷ فَلَمَّا أَتَتْهَا مُصِلًا جَعَلَ لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَتْهَا فَتَعَالَى اللَّهُ
 ۸ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۹۰﴾ أَيْشِرُ كُونَ مَا لَا يُخْلِقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ
 ۹ ﴿۱۹۱﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿۱۹۲﴾
 ۱۰ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُواكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ
 ۱۱ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صُلِمْتُونَ ﴿۱۹۳﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ
 ۱۲ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادًا أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ
 ۱۳ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۹۴﴾ اللَّهُمَّ أَرْجُلُ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ
 ۱۴ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ
 ۱۵ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنظِرُونَ ﴿۱۹۵﴾

تمرین اول قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید. دقت کنید در هنگام وقف، حرکات آخره و و ه (واو و الف کوچک) خوانده نمی‌شود.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید، در آخر هر سطر وقف کنید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه نمایید.

۱- وَ جَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ

و تلاش و جهاد کنید در راه خدا آن چنان که شایسته‌ی تلاش و جهاد در راه خداست. حج ۷۸

۲- قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را، نیست برای شما هیچ خدایی جز او. اعراف ۵۹

۳- لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ

تا پاداش دهد به کسانی که ایمان آوردند و کارهای خوب انجام دادند، از لطف و رحمتش روم ۴۵

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- جَاهِدُوا : جهاد کنید عبادت کنید
- ۲- اَعْبُدُوا : جهاد کنید عبادت کنید
- ۳- آمَنُوا : انجام دادند ایمان آوردند
- ۴- عَمِلُوا : انجام دادند ایمان آوردند
- ۵- صَالِحَاتٍ : کارهای خوب کار خوب

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید و یکی از عبارت‌ها را از

حفظ بخوانید.

۱- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

ای ... .. تان را

بقره ۲۱

۲- وَ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

و ... .. با ... .. تان و جان‌هایتان در راه ...

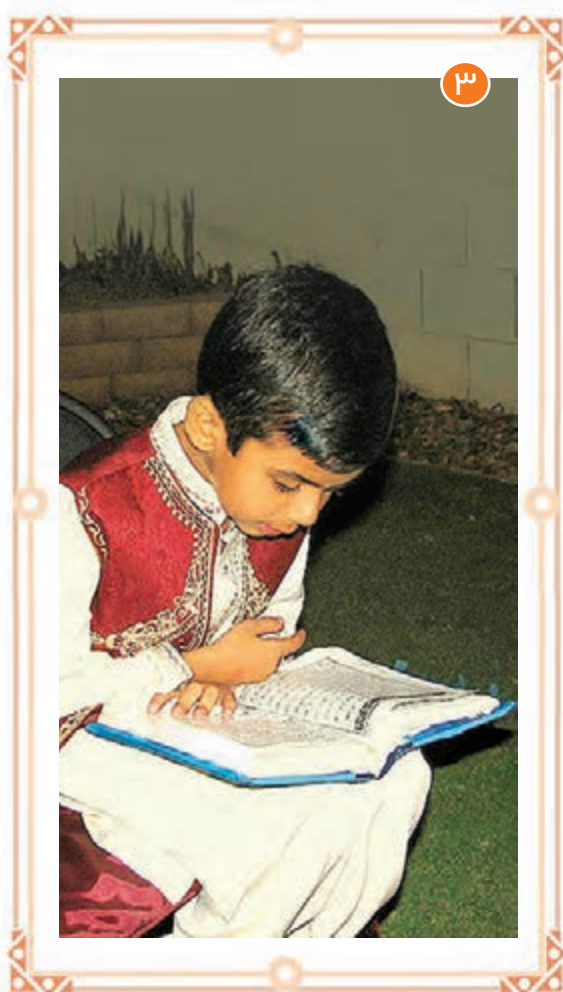
توبه ۴۱

۳- وَ بَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ

و بشارت ده کسانی را که ... .. و ... .. که برای آن‌ها بهشت‌هایی است.

بقره ۲۵

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

۳

۱

۲

انس با قرآن کریم در کشورهای هندوستان ① و پاکستان ② و ③

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ

هنگامی که قرآن خوانده می‌شود،

فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا

به آن گوش دهید و ساکت باشید؛

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

تا لطف و رحمت خدا شامل شما شود.

سوره‌ی آعراف، آیه‌ی ۲۰۴

چو قرآن بخوانند دیگر خموش به آیات قرآن فرا دار گوش

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت و گو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با رمزینه های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* جامع احادیث السَّبعه، ج ۱۵، ص ۷

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکاتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شوند، خط بکشید.

اسراء ۲۶

۱- وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ

أنعام ۶۱

۲- وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ

حج ۴۰

۳- وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ

بقره ۲۵۵

۴- مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

در عبارات تمرین بالا، حرکت قبل از حروف ناخوانا را به ساکن یا تشدید بعد از

آنها، با فلش وصل کنید.

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۱۹۶ تا ۲۰۶ سوره‌ی **أعراف** را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورہی أعراف

وَلِيَّيْ

۱ اِنَّ وَّلِيَّ*اَللّٰهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتٰبَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصّٰلِحِيْنَ
 ۲ ۱۹۶ وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَكُمُ
 ۳ وَلَا اَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُوْنَ ۱۹۷ وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَسْمَعُوْا
 ۴ وَتَرٰهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ۱۹۸ خُذِ الْعَفْوَ
 ۵ وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجٰهِلِيْنَ ۱۹۹ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
 ۶ مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهٗ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ۲۰۰
 ۷ اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰٓئِفٌ مِنَ الشَّيْطٰنِ تَذَكَّرُوْا
 ۸ فَاِذَا هُمْ مُبْصِرُوْنَ ۲۰۱ وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِي الْغَيِّ
 ۹ ثُمَّ لَا يُقْصِرُوْنَ ۲۰۲ وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بٰيٰةٌ قَالُوْا لَوْلَا جِئْتَنِيْهَا
 ۱۰ قُلْ اِنَّمَا اتَّبَعْتُ مَا يُوحٰى اِلَيَّ مِنْ رَبِّيْ هٰذَا بَصٰٓئِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ
 ۱۱ وَهُدٰى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ۲۰۳ وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ
 ۱۲ فَاسْتَمِعُوْا لَهٗ وَاَنْصِتُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ۲۰۴ وَاذْكُرْ رَبَّكَ
 ۱۳ فِيْ نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
 ۱۴ وَالْاَصٰلِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغٰفِلِيْنَ ۲۰۵ اِنَّ الَّذِيْنَ عِنْدَ رَبِّكَ
 ۱۵ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيَسْبَحُوْنَهٗ وَلَهٗ يَسْجُدُوْنَ ۲۰۶

آیات ۵۴ تا ۶۱ سوره ی هود را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک دیگر بخوانید.

سوره ی هود

۱ انْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرْنَاكَ بِعُضِّ آلِهَتِنَا بِسَوْءٍ ط قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ
 ۲ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ
 ۳ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونَ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ
 ۴ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا
 ۵ إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
 ۶ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ
 ۷ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ﴿٥٧﴾
 ۸ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
 ۹ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ عَادٌ
 ۱۰ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ
 ۱۱ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَاتَّبَعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا عِنَةَ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ۱۲ الْآبَاتِ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾
 ۱۳ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يُقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ
 ۱۴ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا
 ۱۵ فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوَبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴿٦١﴾

آیات درس را از رمزبینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و به صورت جمله به جمله بخوانید.

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید و به وقف کلمات توجه کنید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید و آخر هر سطر وقف کنید. دقت شود در هنگام وقف، حرکت خوانده نمی‌شود و (ة) به (ه) تبدیل می‌شود. به ترجمه‌ی عبارات نیز توجه کنید.

۱- وَاعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ

أنفال ۶۰

و آماده کنید در برابر آن‌ها (دشمنان خدا) آن چه می‌توانید از قدرت و نیرو

۲- لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ

یونس ۲۶

برای کسانی که کار خوب کردند، پاداش نیکوتر و بیش از آن است.

۳- لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

أحزاب ۲۱

قطعاً برای شما، پیامبر خدا، الگوی نیکویی است.

۴- رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

آل عمران ۱۹۴

پروردگارا ببخش به ما آن چه وعده دادی به وسیله‌ی پیامبرانت؛ و خوار نساز ما را در روز قیامت.

حفظ قرآن

عبارت سوم را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- قُوَّةٌ : قدرت و نیرو رعد و برق
- ۲- أَحْسَنُوا : کار خوب کردند کار کردند
- ۳- رُسُلٌ : پیامبر پیامبران
- ۴- يَوْمَ الْقِيَامَةِ : خانه‌ی آخرت روز قیامت

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

- ۱- لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ... مگر از سوی ... کَهِف ۳۹
- ۲- لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ برای کسانی که ... از آن‌ها و تقوا داشتند ... است. آل عمران ۱۷۲
- ۳- كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ همه ایمان آوردند به ... و ... او و کتاب‌های او و ... او. بقره ۲۸۵
- ۴- فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ پس ... حکم می‌کند میان شما ... نساء ۱۴۱

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

۲

۱

۴

۳

انس با قرآن کریم در کشور فلسطین ۱ ، ۲ ، ۳ و لبنان ۴

چند مرد ناشناس به سوی حضرت ابراهیم **علیه السلام** می‌آیند و بر او سلام می‌کنند. «**قَالُوا سَلَامًا**»* حضرت ابراهیم **علیه السلام** کمر راست می‌کند و با پشت دست، عرق پیشانی‌اش را می‌گیرد و می‌گوید: سلام بر شما! و در حالی که دست از کار می‌کشد، آن‌ها را به خانه دعوت می‌کند. چند لحظه بعد از ورود مهمانان به خانه، حضرت ابراهیم **علیه السلام** از اتاق بیرون آمده و به همسرش می‌گوید: سارا بانو! در منزل چه داریم؟ باید غذایی برای مهمانان آماده کنیم.

سارا پاسخ می‌دهد: اگر شما به من کمک کنی، کباب خوبی از گوساله برای مهمانان پیامبر خدا آماده می‌کنیم. حضرت ابراهیم درحالی که خود را برای این کار آماده می‌کند، می‌گوید: کبابِ گوساله، آن هم دست‌پخت سارا بانو خوردن دارد.

***

سارا ظرف غذا را به اتاق می‌برد. حضرت ابراهیم از جا بلند می‌شود، ظرف غذا را از دست همسرش می‌گیرد و بر سر سفره می‌گذارد؛ رو به مهمانان می‌کند و می‌گوید: بسم‌الله! بفرمایید غذا سرد می‌شود. مهمانان جلو نمی‌آیند. حضرت ابراهیم درحالی که از رفتار آن‌ها تعجب کرده، باز هم تعارف می‌کند: ما رسم نداریم مهمانی را گرسنه از خانه روانه کنیم.

یکی از مهمانان رو به حضرت ابراهیم می‌کند و می‌گوید: نگران نباش ای پیامبر خدا! ما فرستادگان خداوندیم و فرشتگان نیازی به غذای انسان‌ها ندارند. سارا نیز که از غذا نخوردن مهمانان نگران شده بود، با این سخنان، ترسش فرو ریخته و می‌خندد. آن‌گاه فرشتگان ادامه می‌دهند: «فَبَشِّرْ نَاهَا بِاسْحَاقَ»* ما امروز برای شما مژده‌ای داریم. پروردگار توانا اراده کرده است که پسری به نام اسحاق و بعد از او نوه‌ای به نام یعقوب به شما عطا کند.

*سوره‌ی هود، آیه‌ی ۷۱

سارا جلو می‌آید و با تعجب می‌گوید: دیگر از ما گذشته است، من و او برای بچه‌دار شدن خیلی پیریم... ابراهیم که هنوز ساکت است، لب‌هایش کم‌کم به خنده باز می‌شود.

فرشتگان رو به سارا می‌کنند و می‌گویند: آیا از قدرت خدا تعجب می‌کنی! رحمت و برکت خدا بر خاندان شما باد! فرشتگان با بدرقه‌ی حضرت ابراهیم و همسرش از خانه خارج می‌شوند.

چشم‌های سارا از شادی و امید برق می‌زند و اشک شوق بر گونه‌اش می‌چکد. حضرت ابراهیم به شکرانه‌ی لطف الهی به سجده می‌رود و سارا نیز در پشت سر همسرش سجده‌ی شکر به جای می‌آورد.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

**راست ترین سخن ها، سخن
قرآن و بهترین داستان ها،
داستان های قرآن است.***

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با رمزینه های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

*بحارُ الأنوار، ج ۹۲

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور آنچه که هنگام وقف خوانده نمی شود، خط بکشید.

- ۱- بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ قیامت ۱۴
- ۲- هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَعْرِفَةِ مَدَن ۵۶
- ۳- قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً آل عمران ۳۸
- ۴- وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَامَقْطُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَلَا مَمْنُوعَةٍ واقعه ۳۲ و ۳۳

وَ فَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ

در عبارات تمرین بالا، زیر حروف ناخوانا خط بکشید و همچنین اتصالات را با

فلش نشان دهید.

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۶۳ تا ۷۱ سوره‌ی هود را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

۱ قَالَ يُقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَأَتْنِي مِنْهُ
 ۲ رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي
 ۳ غَيْرَ تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾ وَيُقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فذَرُوهَا تَأْكُلْ
 ۴ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٦٤﴾
 ۵ فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ
 ۶ وَعَدُّ غَيْرِ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾ فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا
 ۷ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ
 ۸ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾ وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ
 ۹ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جُثَمِينَ ﴿٦٧﴾ كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا
 ۱۰ آلَ إِيْنٍ ثَمُودًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ ﴿٦٨﴾
 ۱۱ وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا سَلَامًا
 ۱۲ قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا رَأَىٰ
 ۱۳ أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً
 ۱۴ قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾ وَامْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ
 ۱۵ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

آیات ۱۵۲ تا ۱۵۷ سوره انعام را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک دیگر بخوانید.

سوره انعام

۱ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ
 ۲ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَأَنكَلِفَ نَفْسًا
 ۳ إِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا ۚ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
 ۴ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَلِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾
 ۵ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
 ۶ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ذَلِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 ۷ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ
 ۸ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ
 ۹ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا
 ۱۰ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ
 ۱۱ عَلَي طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَفْلِينَ ﴿١٥٦﴾
 ۱۲ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ
 ۱۳ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ أَظْلَمُ
 ۱۴ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ
 ۱۵ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

آیات درس را از رمزبینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و به صورت جمله به جمله بخوانید.

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید و به وقف کلمات توجه کنید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را که دارای «نِ» کوچک هستند، مانند دو مثال زیر بخوانید. به ترجمه‌ی عبارات زیر توجه کنید.

خَيْرٌ نِاطْمَانًا ← خَيْرُنِاطْمَانًا
جَمِيعَانِ الَّذِي ← جَمِيعَانِ الَّذِي

۱- إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ نِاسْمُهُ وَيَحْيَى

قطعا ما بشارت می‌دهیم تو را به پسری که اسم او یحیی است. مریم ۷

۲- كَذَّبَتْ قَوْمُ نوحِ نِالْمُرْسَلِينَ

انکار کردند قوم حضرت نوح پیامبران را. شعراء ۱۰۵

۳- رَبَّنَا وَادْخُلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنِ نِالَّتِي وَعَدْتَهُمْ

پروردگارا! وارد کن آن‌ها را به بهشت‌های جاودان که به ایشان وعده دادی. غافر ۸

۴- وَامَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ نِالْحُسْنَى

و اما هر کس ایمان آورد و انجام داد کار خوب پس برای او پاداشی نیکوتر است. کهف ۸۸

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- غُلام: دختر پسر
- ۲- جَنَّات: بهشت بهشت‌ها
- ۳- جَنَّة: بهشت بهشت‌ها
- ۴- آمَنَ: ایمان آورد انجام داد
- ۵- عَمِلَ: ایمان آورد انجام داد
- ۶- صَالِح: کار خوب کارهای خوب

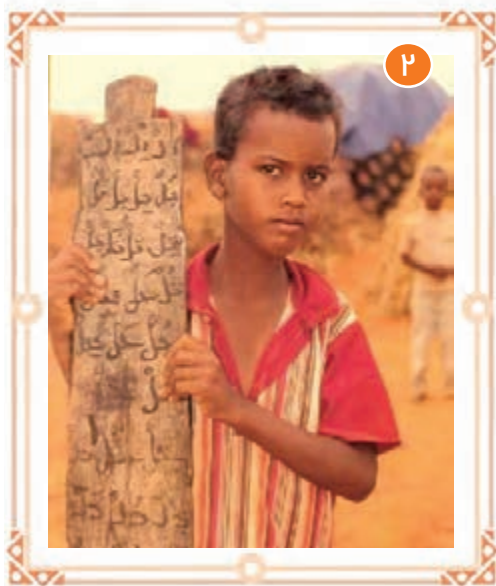
تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

- ۱- فَأَدْلِي دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَىٰ هَذَا غُلَامٌ
 پس دلو* خود را داخل چاه انداخت؛ آن‌گاه گفت مژده... یک... است. یوسف ۱۹
- ۲- إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
 مگر کسی که توبه کرد و ... و ... و ... پس ایشان وارد ... می‌شوند. مریم ۶۰
- ۳- إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ
 قطعاً ... و ... و ... برای آن‌ها ... ی پر نعمت است. لقمان ۸

* دَلْو: ظرفی برای کشیدن آب از چاه، سطل

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

انس با قرآن کریم در کشورهای آفریقایی ① ، ② از جمله کشور سومالی ③ و لیبی ④

وَ اَوْفُوا بِالْعَهْدِ
به عهد خود وفا کنید.

سوره‌ی اسراء آیه‌ی ۳۴

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت‌وگو کنید.
- ۲- کدام جمله از آیات جلسه‌ی اول با پیام قرآنی درس شباهت دارد؟
- ۳- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* غَزْرُ الْحِكْمِ، حدیث ۴۵۶۳

هود ۴۲

۱- وَ نَادَى نُوْحٌ ابْنَهٗ وَ

ابراهیم ۱۸

۲- كَرَمَادٍ اَشْتَدَّتْ بِهٖ الرِّیْحُ

جمعه ۱۱

۳- اَوْ لَهْوَانٍ اَنْفَضَّوْا اِلَيْهَا

حج ۱۱

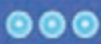
۴- وَ اِنْ اَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ اَنْقَلَبْ عَلٰی وَجْهِهٖ

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۱۵۸ تا ۱۶۴ سوره‌ی أنعام را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

١ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ
 ٢ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ ۚ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ
 ٣ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ
 ٤ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا ۗ قُلِ انْتَضِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾
 ٥ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ
 ٦ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾
 ٧ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِمَّا هُوَ بِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ
 ٨ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلِ إِنِّي هَدَانِي
 ٩ رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
 ١٠ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلِ إِنِّ صَلَاتِي وَنُسُكِي
 ١١ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ
 ١٢ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ قُلِ أَغَيْرَ اللَّهِ
 ١٣ أَبْغَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ
 ١٤ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ
 ١٥ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾

آیات ۱ و ۲ سوره‌ی مائده را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

سوره‌ی مائده

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اَوْفُوْا بِالْعُقُوْدِ ۗ اٰحَلَّتْ لَكُمْ
 بِهَیْمَةً الْاَنْعَامِ ۗ اِلَّا مَا یُتْلٰی عَلَیْكُمْ غَیْرَ مُحَلِّی الصَّیْدِ
 وَاَنْتُمْ حُرْمٌ ۚ اِنَّ اللّٰهَ یَحْكُمُ مَا یُرِیْدُ ۗ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ
 اٰمَنُوْا لَا تُحِلُّوْا شَعْرَ اللّٰهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدٰی
 وَلَا الْقَلَآئِدَ وَلَا اٰمِیْنَ الْبَیْتِ الْحَرَامِ یَبْتَغُوْنَ
 فِضْلًا مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۗ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوْا
 وَلَا یَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدَّوْكُمْ
 عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوْا ۗ وَتَعَاوَنُوْا عَلٰی الْبِرِّ
 وَالتَّقْوٰی ۗ وَلَا تَعَاوَنُوْا عَلٰی الْاِثْمِ وَالْعُدُوَانِ
 وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ شَدِیْدُ الْعِقَابِ ۗ

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲

فعالیت

پیام قرآنی درس قبل را در آیات این صفحه پیدا کنید و آن را مشخص نمایید.

آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه و

شبيه قرائت الگو بخوانید.

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید و به وقف کلمات توجه کنید.

تمرین دوم این آیات قرآنی را که دارای حروف مقطعه هستند، بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ **قلم ۱**

نون، سوگند به قلم و آنچه می‌نویسد.

۲- طَس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿١﴾ **نمل ۱**

طاسین، این آیات قرآن و کتابی روشن‌گراست.

۳- اَلر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

الف لام را، این آیات کتاب روشن‌گراست.

یوسف ۱ و ۲ اَنَا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ **یوسف ۱ و ۲**

قطعا ما نازل کردیم آن را قرآنی به زبان عربی تا شما اندیشه کنید.

۴- حَمَّ ١ عَسَقَ ٢

حامیم ١ عین سین قاف ٢

كَذَلِكَ يُوحى إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

این چنین وحی می‌کند به تو و به کسانی که قبل از تو بودند، خدای عزیز حکیم. **شوری ۱ تا ۳**

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- آیات : آیه‌ها، نشانه‌ها آیه‌ها، قدرت‌ها
- ۲- مُبِينٌ : چراغ روشن
- ۳- أَنْزَلْنَا : نازل کرد نازل کردیم
- ۴- تَعْقِلُونَ : اندیشه نکنید اندیشه کنید
- ۵- لَا تَعْقِلُونَ : اندیشه نمی‌کنید اندیشه می‌کنید

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

- ۱- الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ
 ... یاد داد به وسیله‌ی ... عَلَقَ ۴
- ۲- إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ
 قطعاً ... برای ... دشمن ... است. يُوسُفَ ۵
- ۳- كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ
 این چنین بیان می‌کند خدا برای شما ... ش را تا شما ... بقره ۲۴۲
- ۴- لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
 قطعاً ... به سوی شما ... سی که در آن یاد شماست، پس آیا ... انبیاء ۱۰

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

انس با قرآن کریم در کشور هندوستان

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ
در نیکی کردن و کارهای خوب به یکدیگر کمک کنید،

وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
ولی در گناه و کارهای بد همکاری نکنید.

سوره‌ی مائده آیه‌ی ۲

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت‌وگو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* قرآن در آینه‌ی حدیث، عباس عزیزی، ص ۱۷

۱- ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ۱

ص ۱

۲- طه ۱ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۲

طه ۱ و ۲

۳- کهیعص ۱ ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ۲

مریم ۱ و ۲

۴- الم ۱ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ۲

عنکبوت ۱ و ۲

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز چند سطر از آیات ۳ و ۴ سوره‌ی مائده را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورهی مائده

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالِدَمُّ وَلَحْمُ الْخِزْيِرِ
وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ، وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ
وَالْمُتَرَدِّيَّةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ
وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ
ذَلِكَ فِسْقٌ ^ط الْيَوْمَ يَنْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ
فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ
وَأَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا
فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ
قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ
مُكَلَّبِينَ تَعْلَمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ
فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
عَلَيْهِ ^ع وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾

آیات ۲۵۷ تا ۲۵۹ سوره بقره را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

سوره بقره

۱ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 ۲ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ
 ۳ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
 ۴ خَالِدُونَ ﴿۲۵۷﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
 ۵ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي
 ۶ يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أَحْيَاكُمْ وَأَمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ
 ۷ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِيهَا مِنَ الْمَغْرِبِ
 ۸ نَبِّهتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۲۵۸﴾
 ۹ أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ
 ۱۰ أَنِّي أُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ
 ۱۱ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ
 ۱۲ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ
 ۱۳ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَى جَمْرِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ
 ۱۴ وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لحمًا
 ۱۵ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۵۹﴾

يُحْيِي أَحْيِي

آیات درس را از رمزین‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و به صورت جمله به جمله بخوانید.

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید و به کشش صداهای دارای مدّ دقت کنید.

تمرین دوم این عبارات و آیات قرآنی را با کشش صداهای دارای مدّ بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١﴾

و نباید شریک سازد در عبادت پروردگارش کسی را. **کهنف ۱۱۰**

۲- رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ

پروردگارا فرو فرست بر ما سفره‌ی غذایی از آسمان. **مائده ۱۱۴**

۳- وَ أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ بِرَبِّكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٤﴾

و واگذار می‌کنم کارم را به خدا، قطعاً خدا به بندگانش بیناست. **غافر ۴۴**

۴- فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾

پس یاد کنید نعمت‌های خدا را و در زمین فساد نکنید. **اعراف ۷۴**

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- سَمَاءُ : زمین آسمان
- ۲- أَرْضُ : زمین آسمان
- ۳- أَحَدٌ : کسانی کسی
- ۴- أَمْرٌ : کارها کار
- ۵- عِبَادٌ : بندگان بنده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید و یکی از عبارات‌ها را

همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

۱- وَاللَّهُ رَئُوفٌ بِالْعِبَادِ

بقره ۲۰۷

و ... مهربان و دلسوز به ... است.

۲- وَ أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ

شوری ۳۸

و ... ایشان (مؤمنان) با مشورت، میانشان (بین یکدیگر) است.

۳- وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا

صاد ۲۷

و خلق نکردیم ... و آنچه را بین آن‌هاست ...

۴- قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

جن ۲۰

بگو می‌خوانم فقط ... م‌را و شریک نمی‌گیرم برای او ... را.

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش قرآن در تابستان همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

انس با قرآن کریم در کشور مالزی

خواب صد ساله

عزیر مقداری آب و غذا برمی‌دارد و در خورجین الاغ خود می‌گذارد. «بِسْمِ اللَّهِ» می‌گوید و به قصد سفر، شهر خود را ترک می‌کند.

در بین راه، خود را در مقابل شهر زلزله‌زده‌ی ویرانی می‌یابد. به فکر فرو می‌رود: «راستی چگونه روزی همه‌ی این مردگان که زیر آوارِ خانه‌هایشان، پوسیده و از بین رفته‌اند، به قدرت خدا زنده خواهند شد؟!» همین‌طور که در این اندیشه

است، احساس خستگی می کند. کنار رودخانه‌ای که از پای کوه جاری است از الاغ پیاده می شود، افسار حیوان را به درختی می بندد تا در سایه‌ی آن مقداری استراحت کند. در این هنگام به خواب سنگینی فرو می رود.

***

صدایی می شنود، صدایی آشنا که می گوید: عَزَّیر! عَزَّیر! بلند شو! چشم هایش را باز می کند، دستش را به زمین تکیه داده و بلند می شود. به اطراف نگاه می کند، اتفاق عجیبی افتاده است. تا چشم کار می کند، همه چیز دچار تغییر و دگرگونی شده است. با خود می گوید: «شاید خواب می بینم. شاید کسی مرا در خواب جابه جا کرده است.» یادش می آید که در سایه‌ی درختی خوابیده بود. همان جا کنار درخت چیزی توجه عَزَّیر را به طرف خود جلب می کند: آب و غذایش تازه و دست نخورده کنارش مانده است ولی از الاغش خبری نیست.

دوباره همان صدای آشنا – که صدای فرشته‌ی وحی است – از او می پرسد: آیا می دانی چقدر در این سرزمین مانده‌ای؟! عَزَّیر بی درنگ جواب می دهد: شاید چند ساعتی یا یک روز!

فرشته‌ی وحی ادامه می‌دهد: «أَمَّا تَوْصِدُ سَالٍ اسْتِ كِه اِيْن جَا هِسْتِي! مَرْدِه بُوْدِي!» «وَأَنْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ*»
به الاغ پير و با وفايت نگاه كن!

عُزَيْر جَلُوْتَر مِي رُوْد. اَز اَن حِيَوَان بِيْجَاْرِه جَز تَكِه هَاي اسْتِخْوَان و نَشَانِي كِه بَر بِيْشَانِي الْاَغْش مِي بَسْت، چِيْزِي
نَمِي يَابْد!

بَدَن عُزَيْر شَرْع بَه لَرْزِيْدَن مِي كَنْد! زَانُوْهَائِش سَسْت شُدِه، بَر زَمِيْن مِي نَشِيْنَد و دَر بَر اَبْر قَدْرَت خُدَاوْنَد اِحْسَاس
نَا تَوَانِي مِي كَنْد!

صَدَاي فَرَشْتِه ي وَحْي بَاز دَر گوْشِش مِي بِيْچَد: عُزَيْر! مَگَر نَمِي خَوَاسْتِي زَنْدِه شَدَن مَرْدْگَان رَا بِيْئِنِي؟! خُدَا
خَوَاسْت كِه خُوْدَت يَكِي اَز مَعْجَزَه هَا و نَشَانَه هَاي قَدْرَت او بَاشِي! نَمِي بِيْئِنِي كِه اَب و غِذَايْت بَعْد اَز اِيْن هَمِه سَال تَاَزِه و
سَالْم بَاقِي مَآنْدِه اسْت! حَالَا بَه الْاَغْت نَگَاه كَن! بِيْئِن چِگُوْنِه اسْتِخْوَان هَائِش گوْشْت و پُوْسْت مِي گِيْرَد! بِيْئِن كِه چِگُوْنِه
دُوْبَاْرِه زَنْدِه مِي شُوْد دَر حَالِي كِه مَرْدِه بُوْد!

عُزَيْر پَس اَز دِيْدَن اَن مَنْظَرِه مِي گوِيْد: «أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ*» بَه يَقِيْن رَسِيْدِم كِه خُدَا بَر اَنْجَام
هَر كَارِي تَوَانَاْسْت.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های سریع پاسخ یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به کشش صداهای دارای مدّ دقت کنید.

* مُسْتَدْرَكُ الْمَسْأَلِ، ج ۱

این عبارات قرآنی را با کشش صداهای دارای مدّ بخوانید.

۱- وَ مَا أُبْرِي نَفْسِي

یوسف ۵۳

۲- إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي

یوسف ۵۳

۳- رَبَّنَا إِنَّا أَمْنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا

آل عمران ۱۶

۴- كُلَّا نُمِدُّ هُوْلَاءِ وَ هُوْلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ

اسراء ۲۰

در عبارات تمرین بالا، زیر حروف ناخوانا خط بکشید و اتصالات را با فلش

نشان دهید.

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۲۶۰ تا ۲۶۴ سوره‌ی بقره را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورهى بقره

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنِ
قَالَ بَلَىٰ وَلَكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ
فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا
ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦١﴾
مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ
أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ
وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذَىٰ
لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾
قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَىٰ
وَاللَّهُ غَفِيرٌ حَلِيمٌ ﴿٦٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا
صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ
عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ
عَلَىٰ شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٥﴾

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید، در آخر هر سطر وقف کنید. دقت شود صدای «ا» و «ی» در هنگام وقف «آ» خوانده می‌شود. به ترجمه‌ی عبارات نیز توجه کنید.

۱- وَ أَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى
و رودهایی از عسل خالص.

محمد (ص) ۱۵

۲- وَ أَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً*
و (خدا) نازل کرد برای شما از آسمان آب را.

نمل ۶۰

۳- ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ يُمْتِعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
سپس توبه کنید به سوی او تا شما را بهره‌مند سازد با بهره‌های نیکوی (دنیا) تا زمانی معین

هود ۳

۴- قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا أَذًى
سخن خوب و عفو و گذشت بهتر است از بخششی که به دنبال آن آزار و اذیت باشد.

بقره ۲۶۳

حفظ قرآن

عبارت دوم و یا چهارم را از حفظ همراه با ترجمه بخوانید.

* وقف بر کلماتی مانند ماء، سماء، بناء، جزاء به صورت ماء، سماء، بناء و جزاء است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- آنهار: رود رودها
- ۲- مَعْرُوف: خوب، کارخوب بد، کار بد
- ۳- صَدَقَةٌ، صَدَقَات: گذشت، گذشت‌ها بخشش، بخشش‌ها
- ۴- اَذَى، اَذَى: قهر و غضب آزار و اذیت
- ۵- توبوا: توبه کردند توبه کنید

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

- ۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا توبوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا
ای ... .. به سوی ... توبه‌ای واقعی تحریم ۸
- ۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى
... .. باطل نکنید ... تان را ... بامنت‌گذاشتن و ... بقره ۲۶۴
- ۳- يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
امر می‌کنند به ... و نهی می‌کنند از ... و برپا می‌دارند ... را و می‌پردازند ... را. توبه ۷۱
- ۴- وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
و وعده داد ... به مردان و زنان ... بی‌بی را که جاری است از زیر آن‌ها ... توبه ۷۲

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

انس با قرآن کریم در کشورهای ترکیه ①، هلند ②، یونان ③ و انگلستان ④

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ
شکر نعمت، نعمت افزون کند.

سوره‌ی ابراهیم آیه‌ی ۷

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت‌وگو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس، به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* کنز العمال، ج ۲، ص ۲۹۰

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور علامتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

زُمر ۶۰

۱- أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ

لقمان ۲۹

۲- وَ سَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى

یوسف ۳۱

۳- وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا

انسان ۸

۴- وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

در عبارات تمرین بالا، زیر حروف ناخوانا خط بکشید و اتصالات را با فلش

نشان دهید.

حفظ قرآن

عبارت چهارم را از حفظ بخوانید.

خواندن روزانه قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۷ تا ۱۲ سوره‌ی ابراهیم علیه السلام را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

۱ وَ اِذْ تَاذَنَّا رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَازِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ
 ۲ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿۷﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ اِنْ تَكْفُرُوا اَنْتُمْ وَمَنْ
 ۳ فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا فَاِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿۸﴾ اَلَمْ يَأْتِكُمْ
 ۴ نَبَا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوْحٍ وَعَادٍ وَثَمُوْدَ وَالَّذِيْنَ
 ۵ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ اِلَّا اللّٰهُ جَاۤءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنٰتِ
 ۶ فَرَدُّوا اَيْدِيَهُمْ فِيْ اَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوْا اِنَّا كَفَرْنَا بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهٖ
 ۷ وَاِنَّا لَفِيْ شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُوْنَا اِلَيْهِ مُرِيْبٍ ﴿۹﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ
 ۸ اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يَدْعُوْكُمْ لِيَغْفِرَ
 ۹ لَكُمْ مِنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُوْخِّرَكُمْ اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوْا اِنْ اَنْتُمْ
 ۱۰ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُوْنَ اَنْ تَصُدُّوْنَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَاؤُنَا
 ۱۱ فَاَتُوْنَا بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۱۰﴾ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ اِنْ نَحْنُ اِلَّا بَشَرٌ
 ۱۲ مِثْلُكُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَمُنُّ عَلٰى مَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَمَا كَانَ لَنَا اَنْ
 ۱۳ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطٰنٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ
 ۱۴ ﴿۱۱﴾ وَمَا لَنَا اِلَّا اَنْتَوَكَّلَ عَلٰى اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰنَا سُبُلَنَا
 ۱۵ وَلَنْصَبِرَنَّ عَلٰى مَا اٰذَيْتُمُوْنَا وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿۱۲﴾

آیات ۸۹ تا ۹۳ سوره نحل را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک دیگر بخوانید.

سوره نحل

۱ وَیَوْمَ نَبَعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
 ۲ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلٰی هَؤُلَاءِ ۚ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
 ۳ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿۸۹﴾
 ۴ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ
 ۵ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ
 ۶ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۹۰﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ
 ۷ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
 ۸ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا ۚ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿۹۱﴾
 ۹ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا
 ۱۰ تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ
 ۱۱ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ ۚ إِنَّمَا يَبُلُوكُمْ اللَّهُ بِهِ ۚ وَلِيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ
 ۱۲ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۹۲﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
 ۱۳ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً ۚ وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ
 ۱۴ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَلِتَسْأَلَنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۳﴾

آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و به صورت جمله به جمله بخوانید.

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ

قطعا ما زینت دادیم آسمان دنیا را به زیور ستارگان

صافات ۶

۲- سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

چه بد است داستان و مثل قومی که انکار کردند آیات ما را

آعراف ۱۷۷

۳- وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا

و هنگامی که به چیزی از آیات ما آگاه شد، آن را به مسخره گرفت.

جاثیه ۹

حفظ قرآن

عبارت اول را از حفظ بخوانید و ارتباط آن را با تصویر بیان کنید.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- یَوْمَئِذٍ : آن روز امروز
- ۲- مَثَلٌ : مثل، داستان مانند، شبیه
- ۳- اتَّخَذَ : گرفت گرفتند
- ۴- زینةٌ : زینت دادیم زیور، زینت

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

- ۱- وَ اتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلاً
 و ... .. (حضرت) ... را دوست (خود).
 نساء ۱۲۵
- ۲- أَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 مال و فرزندان ... زندگی ... است.
 کهف ۴۶
- ۳- وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
 و قطعاً زدیم برای ... در ... از هر ...
 روم ۵۸

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش قرآن در تابستان همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

انس با قرآن کریم در کشورهای یمن ①، عمان ② و امارات ③

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ

خداوند به رعایت عدالت و نیکی به دیگران دستور می دهد.

سوره ی نحل آیه ی ۹۰

فعالیت

- ۱- درباره ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت و گو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

**کسی که در دل خود چیزی
از قرآن نداشته باشد، دلش
مانند خانه‌ی ویرانه است.***

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس، به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* کنز العمال، ج ۱، ص ۵۵۳

نجم ۵۰

۱- وَ أَنَّهُ أَهْلَكَ عَادَانَ الْأُولَىٰ

فُرْقَان ۲۶

۲- الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ

توبه ۳۰

۳- وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ

حج ۲۵

۴- الَّذِي جَعَلْنَا لِلنَّاسِ سَوَاءً نِ الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ

هر روز تعدادی از آیات ۱۲۰ تا ۱۲۸ سوره‌ی نحل را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورهی نحل

۱ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ كَانَ اُمَّةً قَانِتًا لِلّٰهِ حَنِيفًا وَّلَمْ يَكُ
۲ مِنْ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٤٠﴾ شَاكِرًا لِاَنْعَمِہٖ اِجْتَبَاہُ وَهَدٰنٰہُ
۳ اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٤١﴾ وَاَتَيْنٰہُ فِی الدُّنْيَا حَسَنَةً
۴ وَاِنَّہٗ فِی الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٤٢﴾ ثُمَّ اَوْحٰی اِلَیْکَ
۵ اَنْ اَتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيفًا وَّمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٤٣﴾
۶ اِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلٰی الَّذِيْنَ اِخْتَلَفُوْا فِیْہِ وَاِنَّ رَبَّکَ
۷ لَیَّحْكُمُ بَیْنَهُمْ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ فِیْمَا کَانُوْا فِیْہِ یَخْتَلِفُوْنَ ﴿١٤٤﴾
۸ اُدْعُ اِلٰی سَبِيْلِ رَبِّکَ بِالْحِکْمَةِ وَالمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ
۹ وَجَادِلْہُمْ بِالَّتِیْ هِیَ اَحْسَنُ اِنَّ رَبَّکَ هُوَ اَعْلَمُ
۱۰ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِیْلِہٖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿١٤٥﴾
۱۱ وَاِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوْا بِمِثْلِ مَا عَوْقَبْتُمْ بِہٖ وَّلَیِّنْ صَبْرٌ
۱۲ لَّہٗوَ خَیْرٌ لِّلصّٰبِرِيْنَ ﴿١٤٦﴾ وَاصْبِرْ وَّمَا صَبْرُکَ اِلَّا بِاللّٰہِ
۱۳ وَلَا تَحْزَنْ عَلَیْہِمْ وَلَا تَکُ فِی ضِیْقٍ مِّمَّا یَمْکُرُوْنَ ﴿١٤٧﴾
۱۴ اِنَّ اللّٰہَ مَعَ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَالَّذِيْنَ هُمْ مُّحْسِنُوْنَ ﴿١٤٨﴾

سوره انفال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ
 إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّت قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ
 زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
 وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا
 لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾
 كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكُرْهُونَ ﴿٥﴾ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ
 بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾
 وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ
 وَتَوَدَّدُونَ أَنْ لَا تُغَيَّرَ عَلَيْكُمْ فَلَمَّا أُعِدَّتْ لَهُمْ
 وَتَوَدَّدُونَ أَنْ لَا تُغَيَّرَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ
 أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾
 لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزبینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- طَسَمَ ①

طا، سین، میم ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

این آیات کتاب روشنگر است. ②

فَصَّصَ ۱ و ۲

۲- اَلَمْ ①

الف، لام، میم ①

اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ②

الله، نیست خدایی جز او که زنده و پاینده است. ②

آل عمران ۱ و ۲

۳- حَمَّ ①

حا، میم ①

وَ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ② اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ ③

سوگند به کتاب روشنگر ② قطعاً ما نازل کردیم آن را در شبی مبارک (با برکت). ③

دُخَانَ ۱ تا ۳

۴- اَلْمَر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي اُنزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ ①

الف، لام، میم، را؛ این آیات کتاب (خدا) است و آنچه نازل شد به سوی تو از پروردگارت حق است. رعد ۱

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- اُنزِلَ: نازل کرد نازل شد
- ۲- لَيْلٌ، لَيْلَةٌ: شب ماه
- ۳- مُبَارَكَةٌ: مبارک، با برکت مبارک باد، با برکت باد

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

- ۱- اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ
 قطعاً ما ... آن را در ...
 قدر ۱
- ۲- فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ
 پس سلام کنید به یکدیگر؛ سلامی از نزد ... که ... و پاک است.
 نور ۶۱
- ۳- شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي اُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
 ماه ... که ... در آن ... برای ...
 بقره ۱۸۵

حفظ قرآن

یکی از عبارتهای اول یا سوم را به همراه ترجمه از حفظ بخوانید.

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

۲

۱

۴

۳

انس با قرآن کریم در کشورهای نیجریه ① و ② کنیا ③ و ④

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ

همیشه خدا را در نظر داشته باشید و بین یکدیگر صلح و آشتی برقرار کنید.

سوره انفال آیه ۱

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت‌وگو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات درس به چگونگی وقف در آخر آیات دقت کنید.

* غُرُّ الْحِكْمِ، حَدِيثٌ ٧٣٨٩

این عبارات قرآنی را بخوانید و در خواندن حروف مقطعه دقت کنید.

۱- الْمَصَّ ﴿١﴾ كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ

آعراف ۱ و ۲

۲- الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾

هود ۱

۳- حَمَّ ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾

زُخْرُفِ ۱ تا ۳

۴- أَلَمْ غُلِبَتِ الرُّومُ ﴿٢﴾ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ﴿٣﴾

روم ۱ تا ۳

در عبارات تمرین بالا، اتصالات را با فلش نشان دهید.

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۹ تا ۱۶ سوره‌ی انفال را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورهی آنفال

۱ اذتستغیثون رَبَّكُمْ فاستجاب لَكُمْ اَنى مُمدُّكم
۲ بِالْفِ مِنْ الْمَلَكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللهُ الْاَبْشُرَى
۳ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللهِ
۴ اِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ اذِغْشِيكُمْ النَّعَاسَ اَمَنَةً مِنْهُ
۵ وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهَّرَكُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ
۶ رِجْسَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْاَقْدَامَ
۷ ﴿١١﴾ اذِوْحَى رَبُّكَ اِلَى الْمَلَكَةِ اَنى مَعَكُمْ فَثَبَّتُوا الَّذِيْنَ
۸ اَمَنُوا سَالَتِى فِي قُلُوبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرَّعْبَ فَاضْرِبُوا
۹ فَوْقَ الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذَلِكَ بِاَنَّهُمْ
۱٠ شَاقُّوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ اللهَ
۱١ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذَلِكَمْ فَذُوقُوهُ وَاَنَّ لِلْكَافِرِيْنَ
۱٢ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ اَمَنُوا اِذَا الْقِيَمَةُ الَّذِيْنَ
۱٣ كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ الْاَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَنْ يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
۱٤ دُبْرَهُ اِلَّا مَتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ اَوْ مَتَحَيِّزًا اِلَى فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ
۱٥ بِغَضَبٍ مِنَ اللهِ وَمَا وُلِّهُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

آیات ۳۸ تا ۵۲ سوره شعراء را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک دیگر بخوانید.

سوره شعراء

۱ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٣٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ
 ۲ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾ لَعَلَّنا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا
 ۳ هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ
 ۴ أَئِنَّا لَنَا أَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ نَعَمْ
 ۵ وَإِنَّكُمْ إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقُوا
 ۶ مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٤٣﴾ فَالْقُوا حِبَالَهُمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا
 ۷ بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَالْقَى مُوسَى عَصَاهُ
 ۸ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾ فَالْقَى السَّحَرَةُ سُجُودِينَ
 ۹ ﴿٤٦﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾
 ۱۰ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمْ
 ۱۱ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَأَقْطَعَنَّ
 ۱۲ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾
 ۱۳ قَالُوا لَاضِرُّنا إِنْنا إِلى رَبِّنا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ
 ۱۴ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنا خَطايِنا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾
 ۱۵ وَأَوْحينا إِلى مُوسى أَنْ أَسْرِ بِعِبادِي إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید.

تمرین دوم این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید و یکی از عبارات‌ها را از حفظ بخوانید.

۱- يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ

نور ۳۵ هدایت می‌کند خدا به نورش کسی را که می‌خواهد.

۲- وَ رَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ

انعام ۱۳۳ و پروردگار تویی نیاز و دارای رحمت و مهربانی است.

۳- مَن يَعْمَلْ سَوْءًا يُجْزَ بِهِ

نساء ۱۲۳ هرکس انجام دهد کار بد، کیفر می‌بیند به آن.

۴- مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى

خلق نکرد خدا آسمان‌ها و زمین و آنچه را میان آن دو است مگر به حق و تا زمان معین. روم ۸

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزیند.

- ۱- يَهْدِي : هدایت می‌کند انجام دهد
- ۲- يَعْمَلٌ : هدایت می‌کند انجام دهد
- ۳- غَنِيٌّ : قدرتمند بی‌نیاز
- ۴- رَحْمَةً : رحمت و مهربانی نعمت و آمرزش
- ۵- سَمَاوَاتٍ : آسمان آسمان‌ها

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

یونس ۳۵

۱- قُلِ اللّٰهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ

بگو ... به راه ...

انبیاء ۱۰۷

۲- وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

و فرستادیم تو را (ای پیامبر) مگر ... برای ...

طلاق ۱۱

۳- وَمَنْ يُؤْمِن بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ

و هرکس ایمان آورد به ... و ... داخل کند او را به ...

لقمان ۲۶

۴- لِلّٰهِ * مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

برای ... است آنچه در ... و ... است؛ قطعاً ... ، او ... ستوده است.

* لِلّٰهِ = لِ + اللّٰه : برای خدا

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش قرآن در [تابستان](#) همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

۲

۱

۴

۳

انس با قرآن کریم در کشورهای تایلند ① و ②، بنگلادش ③ و اندونزی ④

لشکریان از همه طرف فرعون را احاطه کرده و منتظر فرمانش هستند. پیک از راه می‌رسد: «موسی و بنی اسرائیل از آب گذشتند!»

هامان وزیر فرعون، با عصبانیت می‌پرسد: چگونه؟ مگر از دریای خروشان هم می‌شود گذشت؟! پیک پاسخ می‌دهد: من در میان آنان بودم. قوم بنی اسرائیل که کاملاً خود را در محاصره و گرفتار می‌دیدند، گفتند: ما دیگر راهی برای گریز نداریم. اما موسی بر بلندی ساحل ایستاد و گفت: «إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ»* خدایم هرگز مرا تنها نمی‌گذارد. آن‌گاه دست‌هایش را به سوی آسمان بلند کرد و زیر لب چیزی گفت. پس از اندکی درنگ، یک‌باره عصایش را به آب زد. آب شکافته شد و در دو طرف، آرام ایستاد. هنوز هم چنان است، راهی خشک در میان کوه‌هایی برافراشته از آب. آنان گذشتند و رفتند. به نظرم کار عصای موسی بود! فرعون فریاد می‌زند: چرا ایستاده‌اید؟! باید تعقیبشان کنیم.

* سوره‌ی شعراء، آیه‌ی ۶۲

هامان می گوید: آبی که برای موسی رام شده است، بی شک از فرمان فرعون سرپیچی نخواهد کرد! همگان قدر و منزلت خداوندگار ما را می شناسند، حتی آب دریا!

فرعون فرمان حمله می دهد و حرکت می کند. سپاهیان بی شمار، به مسیر خشکی که در میان دریا به وجود آمده است، وارد می شوند. در آن سو، آخرین نفرات بنی اسرائیل از ساحل می گذرند. فرعون و سپاهش به تاخت در پی بنی اسرائیل می روند. بستر دریا از لشکریان انبوه فرعون پوشیده شده است. ناگاه صدای غرش آب، دل سربازان مسلح و زره پوش را می لرزاند. صدای مهیب فرو ریختن کوهی از آب، آرایش فرعونیان را بر هم می زند. موجی بلند و سهمگین چنان که کوهی فرو ریخته باشد بر سپاه فرعون فرود می آید. ترس و وحشت سراسر وجود فرعون را فرا می گیرد و تا می خواهد به خود بیاید درون امواج متلاطم آب، غوطه ور می شود. با خود می اندیشد: «گویی

خدای موسی حق است! باید به او ایمان بیاورم!» برای یک لحظه آن همه رنج و سختی را که به قوم بنی اسرائیل تحمیل کرده بود از خاطرش می‌گذرد. با خود می‌گوید: چرا با آن همه معجزات آشکار موسی، به خدای یگانه ایمان نیاوردم. موجی از پس موجی دیگر بر سرش فرود می‌آید. استخوان‌هایش می‌شکند، دیگر نمی‌تواند نفس بکشد. ندایی می‌شنود که می‌گوید: تو تاکنون نخواستی که ایمان بیاوری و خود را اصلاح کنی، الآن دیگر دیر شده است. امروز مرگت فرا رسیده است، ولی بدنت را برای عبرت آیندگان باقی می‌گذارم!

فرعون در حالی که چشم بر زندگی پر از غرور خود می‌بندد، وزیر خود هامان را می‌بیند که دیگر فرصتی برای چالپوسی و تحریک او علیه موسی ندارد! می‌اندیشد:

«چه بیهوده! چه بدفرجام! اگر بر بنی اسرائیل سخت نمی‌گرفتیم، حالا اسیر فرمان خدای موسی نمی‌شدیم!»
روز دیگر بدن بی‌جان فرعون بر ساحل دریا افتاده بود و بنی اسرائیل شگفت‌زده از مرگ فرعون، برای موسی که به عصای خود تکیه کرده است و به افق دوردست می‌نگرد خبر نابودی فرعون و فرعونیان را می‌آورند.

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ آيَةً

(ای فرعون!) امروز بدن تو را از آب می‌رهانیم، تا تو برای آیندگان عبرت باشی.

یونس ۹۲

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کنید.

* مُسْتَدْرَكُ الْمَسَائِلِ، ج ۱، ص ۲۹۳

این عبارات قرآنی را بخوانید و در آخر هر سطر به شکل صحیح وقف کنید.

آل عمران ۱۷۵

۱- إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ.

رعد ۶

۲- وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ

حج ۳۰

۳- وَمَنْ يُعْظِمِ حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ

کهف ۱۰۷

۴- إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا

در عبارات تمرین بالا، اتصالات را با فلش نشان دهید.

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۶۰ تا ۸۲ سوره‌ی شعراء را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

سورهی شعراء

۱ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا تَرَاءَ الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ
 ۲ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾
 ۳ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ
 ۴ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخِرِينَ ﴿٦٤﴾
 ۵ وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٦٦﴾
 ۶ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
 ۷ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾
 ۸ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا
 ۹ فَنَنْظِلُ لَهَا عَافِيَةً ﴿٧١﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾
 ۱٠ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا
 ۱١ كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنْتُمْ
 ۱٢ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِيَ الْإِزْبِ الْعَلَمِينَ ﴿٧٧﴾
 ۱٣ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ
 ۱٤ ﴿٧٩﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ
 ۱٥ ﴿٨١﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾

سوره انبیاء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱
 اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ۱
 مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ ۲
 وَهُمْ يَلْعَبُونَ ۲ لَاهِيَةً قُلُوبِهِمْ وَاسْرُوءَ النَّجْوَى الَّذِينَ ۳
 ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَةَ ۴
 وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ۲ قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ ۵
 وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۴ بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ ۶
 أَحْلَامٍ بَلِ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ ۷
 كَمَا أُرْسِلَ الْأَوْلُونَ ۵ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرِيَةٍ ۸
 أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ۶ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ ۹
 إِلَّا رِجَالًا نُوْحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ ۱۰
 لَا تَعْلَمُونَ ۷ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ ۱۱
 وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ۸ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ ۱۲
 وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ۹ لَقَدْ أَنْزَلْنَا ۱۳
 إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۱۰ ۱۴ ۱۵

تمرین اول قرائت آیات درس را از رمزینه‌های سریع پاسخ و یا کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با قرائت الگو بخوانید.

تمرین دوم این دعا‌های قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ^۲ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا

پروردگارا بیمارز مرا و پدر و مادرم را و شخص مؤمنی که به خانه‌ی من وارد شد.

نوح ۲۸

۲- وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ

و بگو پروردگارا فرود آور مرا در جایگاهی مبارک و تو بهترین مهمان‌نوازی.

مؤمنون ۲۹

۳- رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ

پروردگارا مرا وادار که شکر کنم نعمت تو را که نعمت دادی به من و به پدر و مادرم.

نمل ۱۹

۴- رَبَّنَا أَنْتُمْ لَنَا نُورٌ وَأَغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

پروردگارا تمام کن برای ما نور ما را و بیمارز ما را؛ قطعاً تو بر هر چیز توانا هستی.

تحریم ۸

حفظ قرآن

یکی از عبارت‌های دعایی این صفحه را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

۱- رَبِّ = رَبِّي = رَبِّ + ی : پروردگار من، پروردگارا

۲- وَالِدَيَّ = وَالِدَيْنِ + ی : پدر و مادرم

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- اِغْفِرْ: نازل کن بیامرزد
- ۲- قُلْ: بگو گفت
- ۳- وَالِدَيَّْ: پدر و مادر پدر و مادرم
- ۴- بَيْتٍ: خانه خاندان
- ۵- أَنْعَمْتَ: نعمت دادی نعمت دادم

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱- صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
... .. به آن‌ها؛
حمد ۷

۲- فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ
... .. را
فُرُش ۳

۳- وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ
... .. ورحمت فرست و... .. مهربانان هستی.
مؤمنون ۱۱۸

۴- رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّْ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ
... .. را و ... .. را در ... .. ی که به حساب مردم رسیدگی می‌شود.
پروردگارا ... مرا و ... را و ... را

ابراهیم ۴۱

از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به صورت تصادفی باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن صفحه را برای یک‌دیگر می‌خوانند. آن‌گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند. همچنین می‌توانید از بخش **قرآن در تابستان** همین کتاب نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.

انس با قرآن کریم در مدارس استثنایی

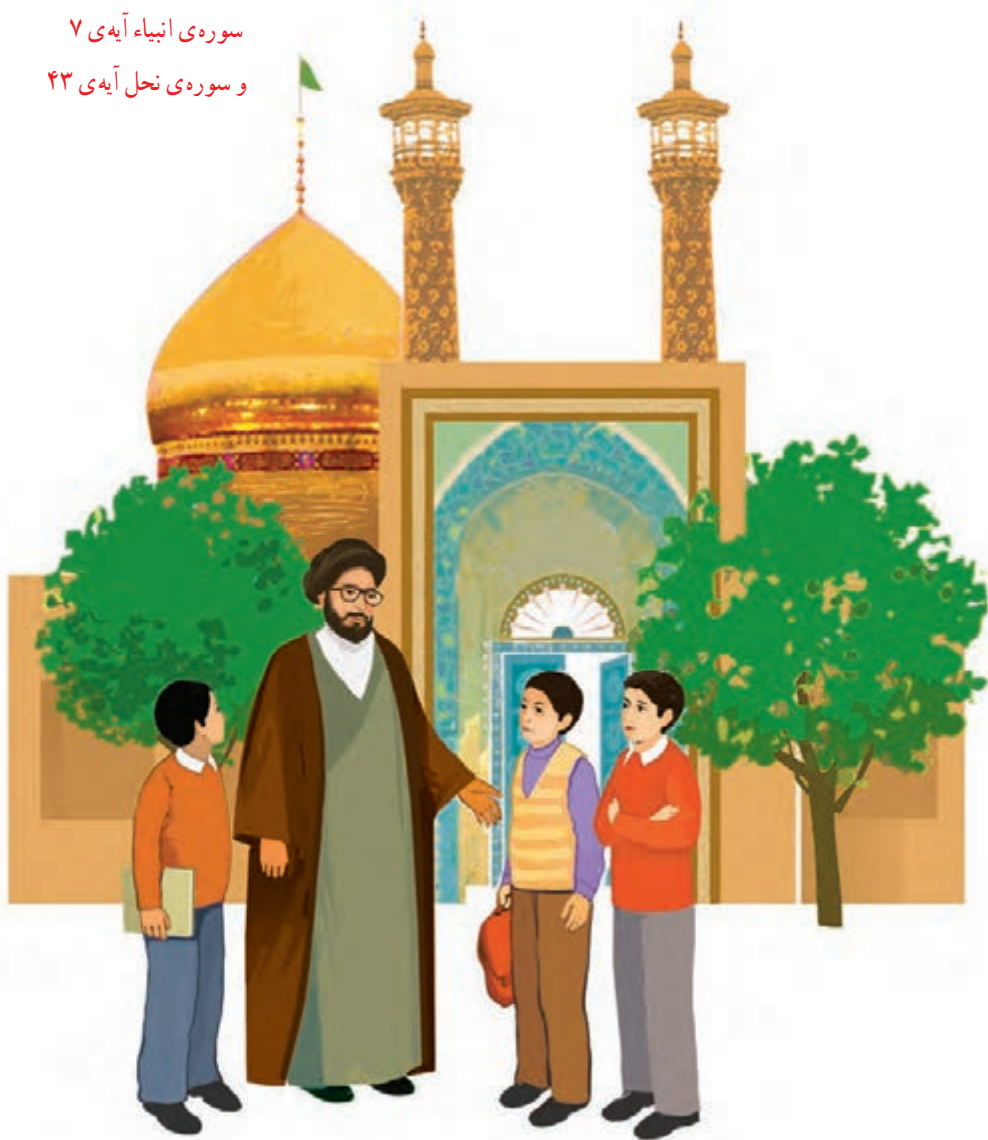
انس با قرآن کریم در یک «مدرسه‌ی قرآن»

انس با قرآن کریم در روستای کرغند خراسان جنوبی

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ
اگر چیزی را نمی‌دانید از دانایان پرسید.

سوره‌ی انبیاء آیه‌ی ۷
و سوره‌ی نحل آیه‌ی ۴۳

فعالیت

- ۱- درباره‌ی این پیام زیبای قرآنی با دوستان خود گفت و گو کنید.
- ۲- پیام قرآنی این درس را در قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

قطره اما دریا

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله:

اهل قرآن پس از پیامبران،

از دیگر مردم والاترند؛

آنان را کوچک نشمارید.*

تمرین اول آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را بارمزینه‌های

سریع پاسخ و یا کتاب گویا تمرین کنید.

* بحار الأنوار، ج ۹۲، ص ۱۸۰

۱- رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا

رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا

رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

بقره ۲۸۶

۲- سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ

وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

صافات ۱۸۰ تا ۱۸۲

خواندن روزانه‌ی قرآن

هر روز تعدادی از آیات ۱۱ تا ۲۳ سوره‌ی انبیاء را از روی صفحه‌ی بعد شبیه قرائت الگو به صورت جمله به جمله بخوانید.

۱- خوب است پس از پایان کارهای جمعی مانند کلاس درس یا جلسات قرآن، این آیات را بخوانیم.

سورهی انبیاء

۱ وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا
۲ قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَحْسَسُوا بِأَسْنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا
۳ يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾ لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَىٰ مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ
۴ وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْأَلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا يُؤَيَّلْنَا
۵ إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ
۶ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خُمِيدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ
۷ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِبِينَ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهَوًا
۸ لَا تَتَّخِذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا مُفْعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ
۹ بِالْحَقِّ عَلَىٰ الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ
۱۰ وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
۱۱ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
۱۲ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ
۱۳ ﴿٢٠﴾ أَمْ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾ لَوْ كَانَ
۱۴ فِيهَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ
۱۵ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾

دعای ختم قرآن*

امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام:

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِالْقُرْآنِ

بارخدایا! به برکت قرآن، مرا مورد لطف و رحمت خود قرار ده؛

وَاجْعَلْهُ لِي إِمَامًا وَنورًا وَهُدًى وَرَحْمَةً

و آن را برای من پیشوا، نور، هدایت و رحمت قرار ده؛

اللَّهُمَّ ذَكِّرْنِي مِنْهُ مَا نَسِيتُ

بارخدایا آنچه را از قرآن فراموش می‌کنم، به یادم بیاور؛

وَ عَلِّمْنِي مِنْهُ مَا جَهِلْتُ

و آنچه را از قرآن نمی‌دانم، به من بیاموز؛

وَ ارْزُقْنِي تِلَاوَتَهُ، أَنَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ

و تلاوتش را در ساعات شب و در آغاز و انجام روز، روزیم ساز؛

وَ اجْعَلْهُ لِي حُجَّةً يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

و آن را برای من، حجت و دلیل قرار ده؛

ای پروردگار جهانیان!

قرآن در تابستان

دانش آموزان عزیز!

خدا را سپاس که امسال هم توانستید آیات و سوره‌هایی از قرآن کریم را بیاموزید و با معنا و مفهوم برخی از کلمات و جملات قرآنی آشنا شوید و درباره‌ی آن‌ها بیندیشید و به دستورهای قرآن عمل کنید. در تابستان، مدرسه تعطیل می‌شود، اما یادگیری قرآن تعطیل نمی‌شود. بنابراین بخش «قرآن در تابستان» به منظور تقویت یادگیری و حفظ سوره‌ها، پیام‌های قرآنی و احادیث نورانی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و اهل بیت علیهم‌السلام در نظر گرفته شده است.

ارتباط روزانه شما با خواندن، فهمیدن و اندیشیدن و نیز حفظ اجمالی قرآن کریم، زمینه کسب مهارت‌های قرآنی بیشتر و بهتر و انس دائمی با قرآن کریم را فراهم می‌کند. شما در تابستان امسال نیز به یاری الهی، ضمن مرور آنچه که در طول سال تحصیلی آموخته‌اید، موفق به روان خوانی و حفظ اجمالی سوره‌های **بروج**، **انفطار** و **انشقاق** و همچنین **۶ پیام قرآنی** و **۶ حدیث نورانی** خواهید شد.

پیشنهاد می‌شود برای یادگیری و حفظ هر سوره، پیام قرآنی و حدیث نورانی، حداقل دو جلسه در نظر گرفته شود:

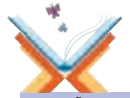
جلسه‌ی اول: حفظ سوره، پیام قرآنی و حدیث نورانی و انجام فعالیت‌ها

جلسه‌ی دوم: تمرین و تکرار حفظ سوره، پیام قرآنی و حدیث نورانی

توصیه می‌شود ابتدا آیات و احادیث را به صورت بخش‌بخش یا شمرده بخوانید و سپس با شنیدن قرائت آهنگین، آن‌ها را حفظ کنید.

یادتان باشد هرگاه می‌خواهید خدا با شما سخن بگوید، قرآن بخوانید و هر وقت می‌خواهید شما با خدا سخن بگویید، نماز بخوانید.

معلم شما

سوره‌ی بروج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱
 ۲ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۱ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۲
 ۳ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ۳ قَتَلَ أَصْحَابُ الْأَخْدُودِ ۴
 ۴ النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ ۵ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۶ وَهُمْ
 ۵ عَلَيَّ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۷ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ
 ۶ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۸ الَّذِي لَهُ
 ۷ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۹ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 ۸ شَهِيدٌ ۹ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 ۹ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ
 ۱۰ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ
 ۱۱ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۱۰ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۱۱

شرط نیکوکاری

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

هرگز به خیر و نیکی نمی‌رسید؛ مگر آن‌که از آنچه دوست دارید انفاق کنید.

سوره آل عمران / آیه ۹۲

گفت‌وگو با توجه به پیام قرآنی و تصویر آن، با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حدیث نورانی

شعار مؤمن

امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام:

الْعَمَلُ، شِعَارُ الْمُؤْمِنِ

کار و عمل، شعار مؤمن است.

غرالحکم، ج ۱، ح ۷۰۲۹

گفت‌وگو درباره‌ی ارتباط پیام قرآنی و حدیث نورانی با خانواده و یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حفظ قرآن

آیات ۱ تا ۱۱ سوره بروج و پیام قرآنی و حدیث نورانی این صفحه را از حفظ بخوانید.

سوره بروج

۱ اِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ اِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ
 ۲ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾
 ۳ فَعَالٌ لِّمَآئِرٍ ﴿١٦﴾ هَلْ اَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾
 ۴ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾
 ۵ وَاللَّهُ مِنْ وَّرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿٢١﴾
 ۶ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

روش تلاوت قرآن

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ

کسانی که ایمان آورده اند، قرآن را با دقت می خوانند، می فهمند و به آن عمل کنند.

سوره ی بقره / آیه ی ۱۲۱

گفت و گو

درباره ی ارتباط پیام قرآنی و تصویر آن، با اعضای خانواده یا دوستان خود گفت و گو کنید.

حدیث نورانی

گنجینه های علم

امام سجاد علیه السلام :

آيَاتُ الْقُرْآنِ خَزَائِنُ الْعِلْمِ

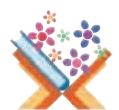
آیات قرآن، گنجینه های دانش هستند.

مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ، ج ۴، ص ۱۳۸

گفت و گو

درباره ی ارتباط پیام قرآنی و حدیث نورانی با خانواده و یا دوستان خود گفت و گو کنید.

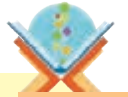

حفظ قرآن

آیات ۱۲ تا ۲۲ سوره ی بروج و پیام قرآنی و حدیث نورانی این صفحه را از حفظ بخوانید.

پیام قرآنی درس ششم را از حفظ بخوانید.

آیات ۱ تا ۸ **سوره‌ی انفطار** را همراه با قرائت الگو بخوانید. **معنی نام سوره: شکافته شدن**

سوره‌ی انفطار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱

۲ **إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ** ۱ **وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ** ۲

۳ **وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ** ۳ **وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثَتْ** ۴

۴ **عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ** ۵ **يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ**

۵ **مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ** ۶ **الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّنَكَ**

۶ **فَعَدَلَكَ** ۷ **فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ** ۸

در آیات ۱ تا ۸ **سوره‌ی انفطار** معنای چه کلمه‌هایی را می‌دانید؟

عبارت‌های قرآنی صفحه‌ی ۵۴ کتاب درسی خود را بخوانید. (آیا عبارت‌های خواسته شده در این صفحات را حفظ هستید؟)

پیام قرآنی

چرا غرور؟!

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ، مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ

ای انسان! چه چیز تو را در برابر پروردگار بخشنده‌ات، مغرور ساخته است؟!

سوره‌ی انفطار / آیه‌ی ۶

گفت‌وگو

درباره‌ی پیام قرآنی با اعضای خانواده یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حدیث نورانی

اولین سؤال

امام محمد باقر علیه السلام :

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ، الْصَّلَاةُ؛

اولین چیزی که در روز قیامت، از انسان سؤال می‌شود، نماز است؛

فَإِنْ قُبِلَتْ، قُبِلَ مَا سِوَاهَا؛

اگر پذیرفته شود، دیگر اعمال انسان نیز پذیرفته می‌شود،

وَإِنْ رُدَّتْ، رُدَّ مَا سِوَاهَا

و اگر پذیرفته نشود، سایر اعمال هم پذیرفته نمی‌شود.

تصنیف غررالحکم، ص ۱۷۵، ح ۳۳۴۷

گفت‌وگو

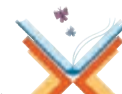
درباره‌ی ارتباط پیام قرآنی و حدیث نورانی با خانواده و یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حفظ قرآن

آیات ۱ تا ۸ سوره‌ی انفطار و پیام قرآنی و حدیث نورانی این صفحه را از حفظ بخوانید.

فعالیت آیات ۹ تا ۱۹ سوره‌ی **إِنْفِطَار** را همراه با قرائت الگو بخوانید.

سوره‌ی **إِنْفِطَار**

۱ كَلَّا بَلْ تُكْذِبُونَ بِالَّذِينَ ﴿٩﴾ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ
 ۲ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾ كِرَامًا كَتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ
 ۳ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٣﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ
 ۴ لَفِي جَحِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصَلُونَهَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ
 ۵ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٧﴾
 ۶ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمَلِكُ
 ۷ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ۖ وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ﴿١٩﴾

پژوهش در آیات ۹ تا ۱۹ سوره‌ی **إِنْفِطَار** معنای چه کلمه‌هایی را می‌دانید؟

روخوانی عبارات‌های قرآنی صفحه‌های ۶۸ و ۷۱ کتاب درسی خود را بخوانید. (آیا عبارات‌های خواسته شده در این صفحات را حفظ هستید؟)

بهترین داور

بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بِصِيرَةٌ
انسان، بهترین داور اعمال و رفتار خودش است.

سوره ی قیامه / آیه ی ۱۴

گفت و گو

درباره ی پیام قرآنی با اعضای خانواده یا دوستان خود گفت و گو کنید.

حدیث نورانی

شجاع ترین

امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام :

أَشَجَعُ النَّاسِ، مَنْ غَلَبَ الْجَهْلَ بِالْعِلْمِ

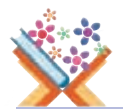
شجاع ترین مردم، کسی است که به وسیله ی دانش، بر نادانی خود، غلبه کند.

عُرُزُ الْحَكَمِ، ح ۵۷۶۳

گفت و گو

درباره ی ارتباط پیام قرآنی و حدیث نورانی با خانواده و یا دوستان خود گفت و گو کنید.

حفظ قرآن

آیات ۹ تا ۱۹ سوره ی اِنْفِطَار و پیام قرآنی و حدیث نورانی این صفحه را از حفظ بخوانید.

سوره‌ی **إِنْشِقَاق**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا السَّمَاءُ **أَنْشَقَّتْ** ❶ وَ **أَذْنَتْ** لِرَبِّهَا وَ **حُقَّتْ** ❷
 وَ إِذَا الْأَرْضُ **مُدَّتْ** ❸ وَ **أَلْقَتْ** مَا فِيهَا وَ **تَخَلَّتْ** ❹
 وَ **أَذْنَتْ** لِرَبِّهَا وَ **حُقَّتْ** ❺ **يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ** إِنَّكَ كَادِحٌ
 إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلْئِقِيهِ ❻ **فَأَمَّا** مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ
 بِيَمِينِهِ ❼ **فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا** يَسِيرًا ❽ وَ **يُنْقَلَبُ**
 إِلَىٰ أَهْلِهِ **مَسْرُورًا** ❾ وَ **أَمَّا** مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ
 ظَهْرِهِ ❿ **فَسَوْفَ يَدْعُوا** ثُبُورًا ❶❶ وَ **يَصِلُ** سَعِيرًا ❶❷
 إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ **مَسْرُورًا** ❶❸ إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ
 يَحُورَ ❶❹ **بَلَىٰ** إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ **بَصِيرًا** ❶❺

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰

در آیات ۱ تا ۱۵ سوره‌ی **إِنْشِقَاق** معنای چه کلمه‌هایی را می‌دانید؟

بژوهش

عبارت‌های قرآنی صفحه‌های ۸۰ و ۸۷ کتاب درسی خود را بخوانید. (آیا عبارت‌های خواسته شده در این صفحات را حفظ هستید؟)

سرچشمه‌ی خوبی و بدی

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ

آن چه از خوبی‌ها به تو می‌رسد، از سوی خداوند است.

وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ

و آن چه از بدی‌ها به تو می‌رسد، از سوی خود تو است.

سوره‌ی نسا / آیه‌ی ۷۹

گفت‌وگو

درباره‌ی پیام قرآنی با اعضای خانواده یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حدیث نورانی

محاسبه‌ی نفس

امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام :

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ ، قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا

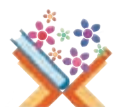
قبل از آن که مورد حساب قرار بگیرید، خودتان به حساب خودتان رسیدگی کنید.

عُرُزُ الْحِجَمِ، ح ۴۷۴

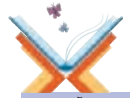
گفت‌وگو

درباره‌ی ارتباط پیام قرآنی و حدیث نورانی با خانواده و یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حفظ قرآن

آیات ۱ تا ۱۵ سوره‌ی انشقاق و پیام قرآنی و حدیث نورانی این صفحه را از حفظ بخوانید.

یادآوری پیام قرآنی درس دوازدهم را از حفظ بخوانید.

قرائت آیات ۱۶ تا ۲۵ سوره‌ی **إِنْشِقَاق** را همراه با قرائت الگو بخوانید.

سوره‌ی **إِنْشِقَاق**

۱ فَلَأُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ۱۶ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ۱۷ وَالْقَمَرِ
 ۲ إِذَا انشَقَقَ ۱۸ لَتَرَكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۱۹ فَمَا لَهُمْ
 ۳ لَا يُؤْمِنُونَ ۲۰ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۱
 ۴ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ ۲۲ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
 ۵ بِمَا يُوْعُونَ ۲۳ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۲۴ إِلَّا الَّذِينَ
 ۶ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۲۵

پژوهش در آیات ۱۶ تا ۲۵ سوره‌ی **إِنْشِقَاق** معنای چه کلمه‌هایی را می‌دانید؟

روخوانی عبارت‌های قرآنی صفحه‌های ۹۷ و ۱۰۲ کتاب درسی خود را بخوانید. (آیا عبارت‌های خواسته شده در این صفحات را حفظ هستید؟)

دانای رازها

وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
و او به درون سینه‌ها داناست.

سوره‌ی حدید / آیه‌ی ۶

گفت‌وگو

درباره‌ی پیام قرآنی با اعضای خانواده یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حدیث نورانی

حُسن نیت

امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام :

مَنْ حَسُنَتْ نِيَّتُهُ، زِيدَ فِي رِزْقِهِ
هر کس خوش نیت باشد، رزق و روزیش زیاد می‌شود.

میزان الحکمة، ج ۲، ص ۱۰۷۳، ح ۷۱۹۰

گفت‌وگو

درباره‌ی ارتباط پیام قرآنی و حدیث نورانی با خانواده و یا دوستان خود گفت‌وگو کنید.

حفظ قرآن

آیات ۱۶ تا ۲۵ سوره‌ی انشقاق و پیام قرآنی و حدیث نورانی این صفحه را از حفظ بخوانید.

معنا	کلمه / درس / پایه
خدا، معبود	إِلَه ۳/۱
کار	أَمْر ۵/۷
تو	أَنْتَ ۴/۱۳
نازل کرد، فروفرستاد	أَنْزَلَ ۴/۱۵
نازل شد	أُنزِلَ ۵/۱۰
نازل کردیم، فروفرستادیم	أَنْزَلْنَا ۵/۶
نعمت دادی	أَنْعَمْتَ ۵/۱۲
انفاق کنید، ببخشید	أَنْفِقُوا ۴/۹
رودها	أَنْهَار ۵/۸
ب	
بینا	بَصِير ۳/۷
صیح	بُكْرَة ۴/۱۲
فرزندم	بُنَيَّ ۲/۵
پیام	بَيَان ۲/۷
خانه	بَيْت ۵/۱۳
ت	
اندیشه می‌کنید	تَعْقِلُونَ ۵/۶
قبول کن، بپذیر	تَقَبَّل ۴/۶
توبه کنید	تُوبُوا ۵/۸
ج	
جهاد کنید	جَاهِدُوا ۵/۳
پاداش	جَزَاء ۲/۱۱
بهشت‌ها	جَنَّات ۵/۵

معنا	کلمه / درس / پایه
الف	
بپردازید	آتُوا ۵/۱
آخرت	آخِرَة ۳/۲
ایمان آورد	آمَنَ ۵/۵
ایمان آوردیم	آمَنَّا ۴/۱۰
آیات، نشانه‌ها	آيَات ۵/۶
آیه، نشانه	آيَة ۴/۱۲
گرفت	إِتَّخَذَ ۵/۹
پاداش	أَجْر ۳/۳
زمان	أَجَل ۴/۱۱
کسی، یکی	أَحَد ۵/۷
کار خوب، نیکی	إِحْسَان ۲/۱۱
کار خوب کردند	أَحْسَنُوا ۵/۴
آزار و اذیت	أَذَى، أَذَى ۵/۸
زمین	أَرْض ۴/۴
اطاعت کنید	أَطِيعُوا ۴/۳
عبادت کنید	أَعْبُدُوا ۵/۳
بیمارز	إِعْفِر ۵/۱۲
برپا دارید	أَقِيمُوا ۵/۱
بزرگ‌تر	أَكْبَر ۳/۱
کسی که	الَّذِي ۴/۱۵
کسانی که	الَّذِينَ ۴/۹
خدا	اللَّهُ ۴/۶

معنا	کلمه / درس / پایه
رحمت	رَحْمَةٌ ۲/۱۲
بخشنده	رَحْمَنٌ ۳/۱
مهربان	رَحِيمٌ ۳/۱۰
روزی	رِزْقٌ ۲/۱۵
پیامبران	رُسُلٌ ۵/۴
پیامبر	رَسُولٌ ۳/۱
ز	
زکات، صدقه‌ی واجب	زَكَاةٌ ۴/۷
زیور، زینت	زِينَةٌ ۵/۹
س	
عیب و نقصی ندارد	سُبْحَانَ ۳/۱
هفت	سَبْعٌ ۴/۹
آسمان	سَمَاءٌ ۵/۷
آسمان‌ها	سَمَاوَاتٌ ۵/۱۱
شنوا	سَمِيعٌ ۴/۲
گناه	سَيِّئَةٌ ۴/۱۰
ش	
بدی، بد	شَرٌّ ۳/۱۱
خورشید	شَمْسٌ ۴/۱۴
مشورت	شُورَى ۳/۱۳
ص	
کار خوب	صَالِحٌ ۵/۵
کارهای خوب	صَالِحَاتٌ ۵/۳

معنا	کلمه / درس / پایه
بهشت	جَنَّةٌ ۵/۵
ح	
دانه	حَبَّةٌ، حَبٌّ ۴/۹
ریمان	حَبْلٌ ۴/۵
حساب، قیامت	حِسَابٌ ۴/۱
خیر و خوبی	حَسَنَةٌ ۳/۱
کار خوب، خوب	حَسَنَةٌ ۴/۱۰
سپاس و ستایش	حَمْدٌ ۳/۱
زنده	حَيٌّ ۸
خ	
خالق، آفریننده	خَالِقٌ ۴/۱۰
آفرید، خلق کرد	خَلَقَ ۴/۱۱
خوبی، کار خوب	خَيْرٌ ۳/۱۰
بهتر، بهترین	خَيْرٌ ۴/۱۳
کارهای خوب	خَيْرَاتٌ ۳/۷
بهترین کار	خَيْرِ الْعَمَلِ ۳/۱
د	
دنیا	دُنْيَا ۲/۳
ذ	
ذره	ذَرَّةٌ ۳/۱۱
ر	
بروردگار	رَبٌّ ۳/۸
بروردگار ما، بروردگارا	رَبَّنَا ۲/۱۱

معنا	کلمه / درس / پایه
	ع
نهان، غیب	عَبَّ ۴/۴
بسیار آمرزنده	عَفُور ۴/۷
پسر	عُلام ۵/۵
بی نیاز	عَنِّي ۵/۱۱
	ق
گفت	قَالَ ۴/۸
توانا	قَدِير ۴/۲
قرآن، کتاب خدا	قُرْآن ۲/۱۴
بگو	قُلْ ۵/۱۲
کم	قَلِيل، قَلِيلَةٌ ۴/۴
قلوب، دل‌ها، قلب‌ها	قُلُوب ۴/۱۳
ماه	قَمَر ۴/۱۴
قدرت و نیرو	قُوَّة ۵/۴
قوم، گروه	قَوْم ۴/۱۲
	ک
کافران، افراد بی‌ایمان	كَافِرِينَ ۴/۱۳
بسیار	كَثِير، كَثِيرَةٌ ۴/۴
بخورید	كُلُوا ۲/۴
	ل
نیست	لَا ۴/۷
اندیشه نمی‌کنید	لَا تَعْقِلُونَ ۵/۶

معنا	کلمه / درس / پایه
بخشش‌ها	صَدَقَات ۵/۸
بخشش	صَدَقَةٌ ۵/۸
راه	صِرَاط ۴/۵
نماز	صَلَاة ۲/۵
	ط
غذا	طَعَام ۴/۱۵
غذاهای پاک و خوب	طَيِّبَات ۲/۴
	ظ
ظالمان، ستمگران	ظَالِمِينَ ۳/۵
	ع
دانا	عَالِم ۴/۴
جهان‌ها، جهانیان	عَالَمِينَ ۳/۱
بندگان	عِبَاد ۵/۷
بنده	عَبْد ۴/۳
سختی	عُسْر ۲/۱۱
شب	عَشِي ۴/۱۲
بزرگ	عَظِيم ۳/۱
دانش	عِلْم ۳/۸
دانا	عَلِيم ۴/۲
انجام داد	عَمِلَ ۵/۵
انجام دادند	عَمِلُوا ۵/۳
نزد	عِنْد ۴/۶

پیامبر	نَبِيٍّ ۲/۳
نعمت	نِعْمَةً ۲/۶
روز	نَهَارٍ ۵/۲
و	
پدر و مادر	وَالِدَيْنِ ۳/۴
پدر و مادرم	وَالِدَيَّ ۵/۱۲
هـ	
هدایت	هُدًى، هُدًى ۴/۱۱
این	هَذَا ۴/۱۴
او	هُوَ ۴/۱۵
ی	
دوست دارد	يُحِبُّ ۲/۵
انجام دهد	يَعْمَلُ ۵/۱۱
انفاق می‌کند	يُنْفِقُونَ ۴/۹
هدایت می‌کند	يَهْدِي ۵/۱۱
روز	يَوْمٍ ۳/۱
آن روز	يَوْمَئِذٍ ۵/۹
روز قیامت	يَوْمَ الدِّينِ ۳/۱
روز قیامت	يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۵/۴

دوست ندارد	لَا يُحِبُّ ۲/۱۲
شب	لَيْلٍ ۵/۲
شب	لَيْلَةً ۵/۱۰
م	
آب	مَاءٍ ۴/۱۵
مؤمنان	مُؤْمِنِينَ ۴/۱
مبارک، با برکت	مُبَارَكَةً ۵/۱۰
روشن	مُبِينٍ ۵/۶
مثل، داستان	مَثَلٍ ۵/۹
نیکوکاران	مُحْسِنِينَ ۲/۱۶
مهربانی	مَرْحَمَةً ۳/۱۶
پیامبران، فرستادگان (الهی)	مُرْسَلِينَ ۴/۵
راست، درست	مُسْتَقِيمٍ ۴/۵
اسراف‌کنندگان	مُسْرِفِينَ ۲/۹
معین	مُسَمًّى ۴/۱۱
خوب، کار خوب	مَعْرُوفٍ ۵/۸
بدکاران	مُفْسِدِينَ ۳/۵
ملائکه، فرشتگان	مَلَائِكَةً ۲/۳
ن	
ما	نَا ۴/۱۳
آتش	نَارٍ ۲/۳
مردم	نَاسٍ ۲/۷

معلمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آنان می توانند نظر اصلاحی خود را در باره مطالب

این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۴۸۷۴/۱۵۸۷۵ - گروه درسی مربوط و یا پیام نگار (Email)

talif@talif.sch.ir ارسال کنند.

دفترتالیف کتاب های درسی ابتدایی متوسطه نظری